Hayat

Bu sayıda :

Asrın en büyük casusluk hikâyesi.

İKİ YÜZLÜ KEDİ

tefrikasına başlıyoruz.

No. 102

19 EYLÜL 1958
100 KURUŞ

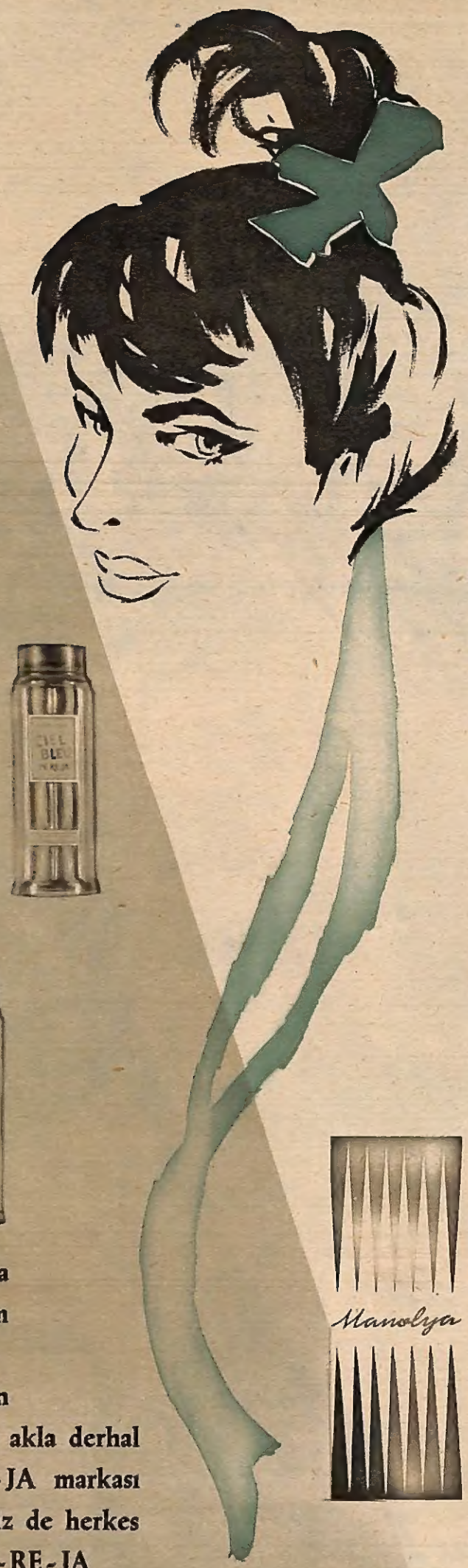

Kolonya
Parfüm
ve
Losyon
denince akla derhal
PE-RE-JA markası
gelir. Siz de herkes
gibi PE-RE-JA
mamullerini kullanınız.

PE~RE~JA

bu saatin içinde
durmadan akan
sadece kumdur

FAKAT

bankamızda
vadeli bir hesap
açtırırsanız

KASANIZA

ömür boyunca
akacak olan

PARA' dır

TÜRK TİCARET BANKASI

Hayat

CARMEN SEVILLA
(Fotoğraf : S. Lopez)

HAFTALIK MECMUA
19 EYLÜL 1958
FİATI : 100 KURUŞ
YIL: 3 CİLT: 5 SAYI: 102

SAHİBİ : ŞEVKET RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI
REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARIT
SADUN ALTUNA
ORHAN TAHSİN
HİKMET ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf A.ş. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
REKLAM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alabilirler.

Ben Süreyya'ya Benziyorum

Son zamanlarda sabık Kıraliçe Süreyya'ya benzediklerini iddia edenler çoğalmış bulunuyor. Bunların arasında Paule Urbain isimli Belçikalı yıldız adayı da vardır. Resimde görülen gençler de bu benzerliği sezmiş olacaklar ki, meraklı bakışlarla genç kızı tetkik ediyorlar. Sabık kıraliçeye benzerlik iddiasında bulunanlar bununla bitmiyor. Süreyya Marth isimli bir manken de geçenlerde Prenses Süreyya'ya benzediğini ileri sürmüştü. Bu iki genç kız arasında bu konuda bir münakaşa patlak vermiş bulunmaktadır. Okuyucularımızdan bu hususta kararlarını kendileri vermek üzere sahifeyi çevirmelerini rica ederiz.

SÜREYYA ve 2 BENZERİ

Süreyya'ya benzediğini iddia eden Paule Urbain, Bürüksel'deki Cep Tiyatrosu'nda işe başladıktan sonra Belçika Milli Tiyatrosuna geçmiş, bundan sonra da muhtelif Fransız filimlerinde küçük roller almıştır. Süreyya'nın diğer benzerleri arasında en kalbur üstü iddia sahibi, sabık kıraliçenin bir adaşıdır. Tesadüfe bakın ki, Süreyya Marth isimli bu genç kız da İranlı bir baba ile İsviçreli bir anadan doğmuştur. Bu durum genç kıza, haliyle bir imtiyaz vermektedir. Mankenlik eden Marth'ın öteden beri tek emeli şöhretli adaşı ile tanışmaktı. Sabık kıraliçe şimdi Avrupa'da yerleştiğine göre, bu arzusu belki de yerine gelmiştir. Bu sahifede (yukarıda) asıl Süreyya, yanda da kendisine benzediklerini iddia edenler görülüyor. Paule Urbain solda ve Süreyya Marth sağdadır. Nasıl kararınızı verebildiniz mi ?...

1

2

ANTALYA'NIN ARABALARI

Tabiat bakımından son derece renkli olan Antalya, yaşayışı itibariyle de mahalli renkleri olan şirin vilâyetlerimizdendir. Antalya'yı ilk defa gören bir ziyaretçinin gözüne çarpan hususiyetlerden biri de şehrin içinde işleyen ve yolcu taşıyan arabaların son derece çeşitli oluşudur. Burada gördüğünüz arabalar geçen sene Antalya'da sadece bir gün kalan bir ziyaretçinin ana caddede yarım saat zarfında karşılaştığı arabalardan sadece altısını gösteriyor. Yakın mesafeler arasında dolmuş yapan bu arabalar mütemadiyen gidip gelmektedirler. Bu resimleri çeken «Eğer Antalya'daki bütün araba çeşitlerini tespit etmeğe kalkışaydım, yüzlerce örnek elde etmek mümkündü. Çünkü kaldığım bir gün zarfında Antalya'da biribirine benziyen iki araba görmedim» diyor.

1 — Dolmuş sistemi Antalya'da arabalarda tatbik edilmektedir. 2 — Faytonlar dolmuş yapmıyorlar. Belki de lüks sayıldıkları için müşterisizdirler. 3 — Otomobil çalışamaz hale gelince tekerlekleri arabaların altında vazifeye devam etmektedir. 4 — Gönül dolmuş yapıyor ! Gönül araba halini alınca içini tıka basa doldurmak kabil ! 5 — Yük taşımaktansa insan taşımayı tercih eden bu dolmuşlar motorludur. 6 — Güneşten rahatsız olursanız kapalı motorlulara binebilirsiniz. Sıcak günlerde daha çok bunlar tercih edilir.

SEVGİDE İNHİSAR

Sohbet KÖŞESİ

HER hikâye mutlaka iyi başlamaz, yalnız evlilik hikâyesi müstesna! Evlilik hikâyesi daima iyi başlar. İki taraf biribirine dünyanın en güzel lâflarını tereddütsüzce söyler. Namzetler biribirlerine: «Seni seviyorum!» derler; «Senin için ölüyorum!» derler. Hattâ: «Sensiz yaşamaktansa ölmek daha iyi!» demekten çekinmezler. Saadet mi istersiniz, refah mı istersiniz, iyilik mi, cömertlik mi istersiniz, hepsi hepsi evlenmeden biraz evvel kolaylıkla vadedilir. «Hayır!» ın yeri olmıyan böyle bir hava içinde başlıyan evlenme hikâyesini düğün gecesinin şenlikleri takibeder.

Ondan sonrası iyi gider mi, gitmez mi, orasını kimseler kestiremez. Bazı evlenme hikâyeleri vardır, sonuna kadar iyi gider. Allah herkese öylesini nasib etsin! Fakat bazıları da vardır ki kısa zamanda manzarasını değiştirir. O karşılıklı muhabbetler, o tatlı vaadler çabucak, daha aradan bir sene geçmeden unutulur. Ya bir taraf, yahut iki taraf birden çatışmıya, biribirlerine tırnaklarını göstermiye başlarlar. Seven eller yaralıyan birer pençe, tatlı diller zehirliyen birer iğne halini alır. Böylesinden de Allah cümleyi korusun! diye dua edelim.

Bana uzun bir mektup yazan ve bu mektubu da çok acıklı satırlarla dolduran bir okuyucum evlenme hikâyesinin pek tatlı başladığını, fakat şimdi dayanılmaz bir ıstırap haline geldiğini dertli bir dille anlatıyor. Başlangıçta bir melek gibi görünen eşi şimdi iki de çocukları olduğu halde onu ihmal ediyormuş. Zavallı kadıncağız bunun sebebini kayınvaldesinde ve görümcesinde buluyor. «Onlar kocamı benden soğutmıya çalışıyorlar, kocam da onların dediklerinden dışarı çıkmıyor» diyor ve ilâve ediyor: «Siz ki köşenizden yanan, ağlıyan kalblere müşfik ve tatlı sözlerle seslenir, yüreklere su serpersiniz; benim için de sizden birkaç teselli cümlesi rica ediyorum.»

İnsanları teselli etmek elbette kolay değildir. Derdin çaresini bulamadıktan sonra söylenecek sözler lâfta kalmıya mahkûm olur. Ben şahsen bu okuyucumuzun kabahati kayınvaldesinde veya görümcesinde aramasını doğru bulmuyorum. Kabahat yine kendisi ile kocası arasındadır.

Çok güzel, çok tatlı başlıyan evlenme hikâyelerinin bazen birdenbire acılaşması iki tarafın biribirini anlamak istememesinden doğar. Bir koca, karısının ne düşündüğünü, ne istediğini kollamıya mecbur olduğu kadar bir kadın da kocasını anlamıya çalışmalıdır. Herkes annesini ve kardeşini sevecektir. Bu sevgiyi ortadan kaldırmıya çalışmamalı; bilâkis kendi sevgilerini iki taraf bu sevgilerle bağdaştırmanın yolunu bulmalıdır. Bu yolun aranmamasıdır ki, ekseriya iki tarafı biribirinden soğutur, sevgi rekabeti başlar ve iki taraftan biri daha çok sevildiğini hissettiği tarafa doğru kayar. Benim tavsiyem karı kocanın sevgilerini biribirlerine inhisar ettirmeyip başka sevgileri de kabul etmeleridir...

ŞEVKET RADO

BURSA'NIN ŞEFTALİSİ

«Bursa'nın şeftalisi, okka çeker dört tanesi» sözü artık değerini kaybetmiş bulunuyor. Bursa bahçelerinde tanesi tam 930 gram gelen şeftaliler yetiştiriliyor. Bu gidişle bir gün «Bursa'nın şeftalisi, okka çeker bir tanesi» diyebileceğiz.

BENİM YARİM SANA BENZİYOR — Bir diziye sıralanan ağaçlar altında şalvarlı genç kızlar şeftali toplarlar. Dillerinden Bursa şarkıları, türküleri düşmez. Bu türkülerle yorgunluklarını giderirler. En sevdikleri türkü de şu: «Şeftalisi ala benziyor - Benim yârim sana benziyor. Şekerli misin vay, kaymaklı mısın vay!»

MILÂTTAN yüzyıllarca önce, bir savaş dolayısiyle Yunanistan'a giden Pers ordusunun komutanlarından biri, meyva bahçelerini dolaşmak istemiş. Bahçe sahibi ağaçlardaki erikleri komutana göstererek:

— Bu büyüklükte erikler yalnız Yunanistan'da yetişir, demiş.

Pers komutanı gülmüş:

— Bu da bir şey mi? Demiş. Bizim İran'da yumruk gibi «semiz erikler» yetişir.

Farsçada «semiz erik» in karşılığı «şeftâlû» imiş. «Şeft» semiz, «âlû» erik demek... Oysa, erik ile «şeftali» nin benzerliği aynı familyadan gelmelerinden ötürü. İkisi de «gülgiller» familyasının «erik» türüne bağlı...

Şeftali ilk olarak Çin'de yetiştirilmiş. Göçler dolayısiyle İran'a da getirilmiş. Pers akınları sırasında da Önasya'ya, Yunanistan'a yayılmış. Bilim adamları, bu meyvanın menşeinin Çin olduğunu bildikleri halde, «Pers meyvası» anlamına gelen «Amygdalus» Persica» adını takmışlar.

BURSA'NIN ŞEFTALİSİ

«Bursa'nın şeftalisi — Okka çeker dört tanesi» diye bir söz vardır. Bu söz de, bu Çin meyvasının Bursa'da önemli bir yeri olduğunu gösterir. Gerçekten de, Türkiye şeftali ürününün yüzde 47,1 ini Bursa yetiştiriyor. Bursa'nın yüzölçümü 9959 Km². Şeftali bahçeleri ise 62500 dekarlık bir alanı kaplıyor. 1958 yılında Bursa'da 120 milyon kilo şeftali ürünü alınmıştır ki, bu da 360 milyon adet şeftali ediyor. Yalnız Bursa şeftalileri ile yetinsek, Türkiye'de nüfus başına yılda 18 şeftali düşecek... Bursa'da 84 çeşit şeftali yetişiyor. Ancak, bunlar dünya üzerinde yetişen şeftali çeşitlerinin onda biridir. Bir Fransız şeftali kitabında 960 çeşit şeftali cinsi olduğu yazılı. Hem bu kitapta birçok yerli cinslerimizin adı bile geçmiyor.

SEPETLİ KIZLAR — Her biri yarım okka çeken şeftalileri sepetlere dolduran işçi kızlar, sandıklama yerine dönüyorlar. Sepet taşımanın bir özelliği, bir güzelliği var. Bir işçi kız günde 100 sepet, yani 2000 şeftali toplarmış. Bu hususta rekor kıranlar var. Sabiha adlı bir genç kız üç ayda 270 bin adetle rekor kırmış.

SEPETLER DOLUSU ŞEFTALİ — Sepetler şeftali dolu. Biraz sonra ayırma işi başlıyacak. «Hülü» ler bir yana, «Hale» ler bir yana. Her cinsin ayrı bir tadı var. Ama hangi cins olursa olsun, Bursa şeftalisinin adı var.

ALMANYA YOLUNDA — Cinslere ayrılan şeftaliler sandıklara yerleştiriliyor. Bu sandıklar kamyonlara yüklenecek, Yalova yolu ile Sirkeci'ye gönderilecek. Oradan da «soğutucu tertibatlı» vagonlarla Almanya'ya...

Bursa'da büyük şeftali bahçeleri var. Bu bahçelerden yaz mevsimi boyunca tonlarca şeftali toplanıyor. Genç kızlar, kadınlar, «Şeftalisi ala benziyor» örneği şeftali türküleri söyliyerek, ağaçlardan şeftalileri koparıyor, sepetlere koyuyorlar. Bundan sonra sandıklama işi başlıyor. Sandıklara dizilen şeftaliler, ya yurdun dört bir yanına gönderiliyor, ya da Avrupa'ya ihraç ediliyor. İstanbul Yaş Meyva ve Sebze Birliği ihraç işiyle ilgileniyor. Birlik Umum Müdürü Adil Gürçül'ün verdiği bilgiye göre, şeftali ihracı geçen yıl başlamış, bu yıl epey gelişmiştir. Şeftali ihraç eden memleketler arasında İtalya ile Yunanistan da bu-

AĞZINIZA LÂYIK — Şeftali bahçelerinin küçük misafiri, bir ağacın altına sere serpe oturmuş, yumruğundan büyük olan şeftalinin tadına bakıyor.

lunuyormuş. Ancak, Bursa'nın şeftalisi her yerde aranıyormuş. Bunun başlıca sebebi, Bursa'nın şeftalisinin daha etli, daha lezzetli olması... «Hale» şeftalisinin hormon yüklü olduğunu da yaşlılar söylüyor.

SÜREYYA'YA GÖNDERİLEN ŞEFTALİLER

Bir Bursalı genç evvelki yıl, Kıraliçe Süreyya'ya bir sepet şeftali göndermiş, sepete de şöyle bir pusula iliştirmiş :

«Muhterem Kıraliçe,

Çocuk yapamadığınızı, bu yüzden Avrupa'nın bütün meşhur kadın doktorlarının kapısını aşındırdığınızı gazetelerde okudum. Bayağı üzüldüm. Ancak bu ne hekim işidir, ne de hoca işi... Masallarda, büyücülerin çocuğu olmıyan prens ve prenseslere elma sunduklarını, yarı yarıya yemelerini salık verdiklerini okuduğunuzu sanıyorum. Âdem ile Havva, elma yemişler, böylece insan nesli üremiş. O devirde şeftalinin adı bile bilinmiyormuş. Şeftali, bir İran meyvasıdır. Biyoloji kitaplarına Pers meyvası diye geçtiği malûm. Fakat bu meyvanın «hormon» yönünden yüklü olduğunu bilmediğinizi sanıyorum. Onun için size bir sepet şeftali hediye ediyorum. Bunları yerseniz, nur topu gibi veliaht kazanacaksınız.»

Ancak, o sırada Kıraliçe Süreyya Avrupa'ya gittiği için, şeftali sepeti ile pusula eline geçmemiş. Bursalı genç, Süreyya'nın şeftalilere elini sürmediğini duyunca bayağı üzülmüş. «Eğer, diyor, Süreyya şeftalileri yiyebilseydi, bugün bedbaht olmazdı.»

Bursa'nın şeftali bahçeleri yarışa girişmişler. Bir şeftali yarışı başlamış, gidiyor. Hangi bahçe en iri, en lezzetli şeftaliyi yetiştirecek?... Amerika'dan getirtilen şeftali türleri çiftliklerde üretiliyor. Eski dünyanın medeniyet beşiği Çin'den önce Önasya'ya, sonra da bütün dünyaya yayılan şeftali, bugün yeni dünyadan geliştirilmiş olarak yine Önasya'ya gönderiliyor.

Geçen yıl Terzioğlu çiftliğinde yetiştirilen bir şeftali tam 930 gram gelmiştir. Bursalıların bir zamanlar övünmek için kullandığı : «Bursa'nın şeftalisi, okka çeker dört tanesi» sözü değerini kaybetmiş artık. Şimdi «Bursa'nın şeftalisi, 930 gram tanesi» deniliyor. Bu gidişle belki de «Bursa'nın şeftalisi - Okka çeker bir tanesi» denilecek yıllar uzak olmasa gerek.

Gelecek hafta Hayat'ta

1 Aylâ Doğanay

Türk sanatkârlarını tanıtan röportaj serimizin birincisini teşkil eden bu genç sanatkâr, verdiği birkaç konser hariç bugüne kadar sahneye çıkmadığı gibi fotoğrafı da nadiren görülmüştür. Gelecek haftaki Hayat'da kıymetli Türk yıldızı ile yapılan röportajın yanı sıra arka kapakta nefis bir tablosunu da bulacaksınız.

Hayat mecmuası bu röportaj serisiyle size Türk perde, ses ve sahne sanatkârlarımızı en enteresan tarafları ve bugüne kadar çıkmamış nefis fotoğraflarıyla tanıtacaktır.

Yukarıda soldan sağa doğru Ayla Doğanay'ı ve ilerdeki röportajlarımıza mevzu teşkil edecek olan Zeki Müren ile Mediha Demirkıran'ı görüyorsunuz.

2 DONMUŞ DENİZ

"RÜYA KADIN" yazarı Wilkie Collins'in bu en büyük eseri baştan sona kadar aşağıdaki parça gibi sürükleyici sahnelerle doludur:

Wardour zarı kaybetmişti. Kutupta heyet-i seferiyenin hastaları ile beraber kalacak, diğerleri memleketlerine döneceklerdi. Wardour kendisi gibi zarı kaybeden Crayford'la konuşuyor, burada kalmakla gitmenin kendisi için aynı şey olduğunu söylüyordu. Belli ki bir üzüntüsü vardı, kalbi yaralı idi. Âdeta mırıldanır gibi :

— Ben bir erkekte mevcut bütün aşk, sabır, ibadet ve tevazuu bir kadının ayaklarının altına serdim. Bütün kadınlar gibi o da benim bu hediyelerimi kolaylıkla kabul etti. Onu kazanmadan önce mesleğimde ilerlemek için İngiltere'den ayrıldım. Tehlikelere göğüs gerdim. Ölümle karşılaştım. Bir derece terfi ederim diye onun uğruna, hayatımı Afrika'nın sıtmalı bataklıklarında tehlikeye attım ve muvaffak oldum. Ne kazandımsa hepsini ona vermek ve yorgun kalbimi tebessümünün ışığında dinlendirmekten başka ondan birşey istememek üzere vatana döndüm. Fakat onun dudakları, kıpırdarken onları ben öpmüştüm, bana başka bir adamın onu benden çalmış olduğunu söylediler. Bu itirafı işitince yalnız birkaç kelime söyliyerek ondan ebediyen ayrıldım. Söylediklerim de şunlardı : «Bir gün gelecek seni affedeceğim. Fakat seni benden çalan adamla ilk karşılaştığımız gün vay onun başına gelecekler...»

Wardour'un aradığı bu adam seferi heyetin içinde idi muhterem okuyucular!

İşte, hayatınızda okuduğunuz romanların en heyecanlısı olan bu nefis eseri gelecek haftadan itibaren Hayat sütunlarında bulacaksınız.

3 TANIDIĞIM EN ENTERESAN TÜRK

Son senelerde Türkiye'de en fazla okunan roman onun için yazıldı. Hayatı hakkında filimler çevrildi.

Singapur'da timsah avcısı
Burma'da yakut tüccarı
Hindistan'da sinemacı

istanbullu OSMAN AYKUT

Şimdi de bu dünyanın en enteresan insanının hakiki hayatını Hikmet Feridun'un kaleminden okuyacaksınız.

4 DUMLUPINAR'DAN CUMHURİYETE...

Türk milletinin tarihindeki bu en mühim sahifeyi, bu ölüm - kalım devresini size o günlerin içinde bir gazeteci olarak yaşamış olan :

Naşit Hakkı ULUĞ

anlatacaktır...

Umumi taarruz için hazırlanan otomobiller

ES-KO

LİMON ÇİÇEĞİ KOLONYASI

FM - 6, harika formül sayesinde **ES-KO** Limon Çiçeği Kolonyasının kokusu uzun müddet dayanır ve çok geniş bir sahaya yayılır.

FM - 6 formülü yalnız **ES-KO** Limon Çiçeği Kolonyasında vardır. Aradığınız bütün hususiyetler bu üstün kaliteli kolonyada bulunur.

REKLAM MORAN

Yüzde 100 sabit ve etrafa yayılan koku

Bugün derhal FM - 6 lı bir ES-KO Limon Çiçeği Kolonyası alınız.

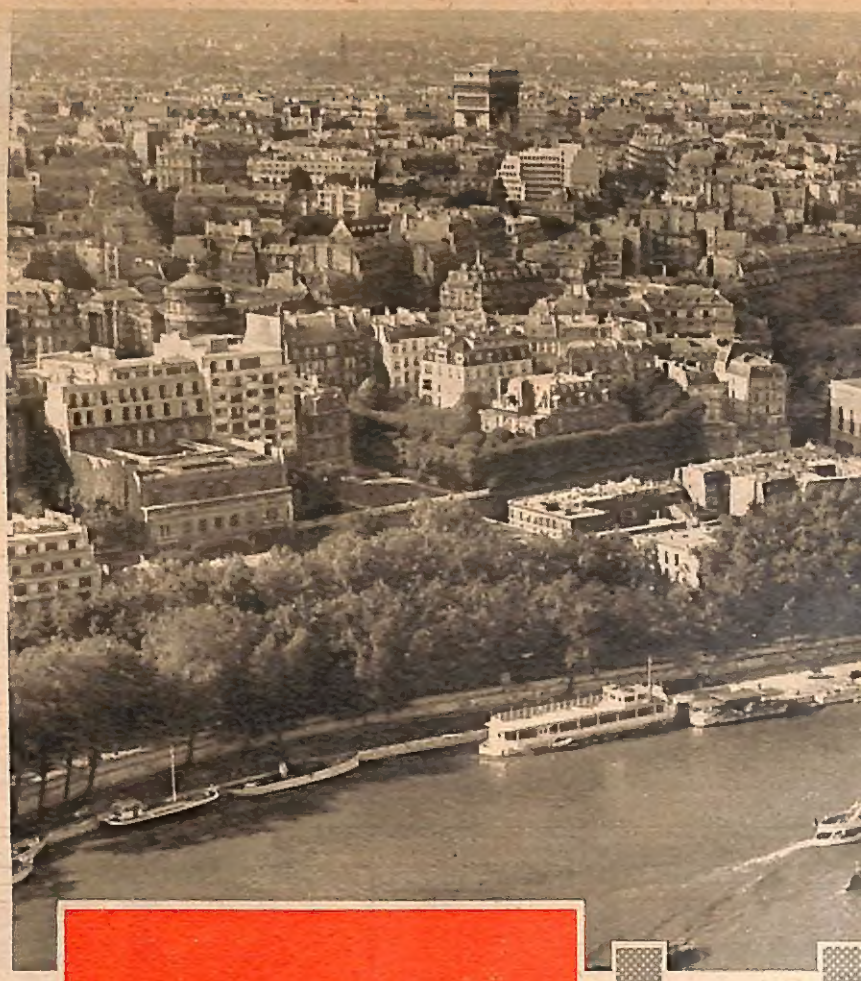

İKİ

– 1 –

YAZAN: GORDON YOUNG

ÇEVİREN: ADNAN ERİM

İkinci Dünya Harbinin Mata Hari'si telâkki edilen ve «Kedi» adıyla anılan Mathilde Carré, 19 şubat 1910 tarihinde Châteauroux şehrinde doğdu. İyi bir Fransız ailesine mensuptu. Babası mühendisti. Mathilde Carré liseyi bitirdikten sonra Sorbonne üniversitesinin Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Ama, onun asıl merakı, romantik Fransız edebiyatı idi. Okuduğu romanların, hayatları entrikalarla dolu, hafif meşrep kadın kahramanlarına karşı derin bir hayranlık duyardı. 1930 yılında kendi halinde bir öğretmenle evlendi. Birlikte Cezayire giderek Oran'a yerleştiler. Ancak, bu yeknesak hayat kısa zamanda üzerine korkunç bir kâbus gibi çöktü. 1939 senesinde İkinci Dünya Harbinin patlamasıyla, kocası silah altına alındı. O da, Kızılhaç teşkilâtına girdi. Çeşitli hastanelerde çalıştıktan sonra, mukadderat onu, üç kuvvete birden hizmet eden, İkinci Dünya Harbinin en tehlikeli casusu yaptı. Daily Mail gazetesinin Paris muhabiri olan Gordon Young, bu müthiş kadının hayat hikâyesini, vak'a kahramanlarıyla birer birer konuştuktan binlerce vesikayı inceden inceye tetkik ettikten ve bizzat vak'a yerlerini dolaştıktan sonra yazmıştır. Yanda Mathilde Carré'yi korkunç mesleğine başladığı andan itibaren adım adım takibe başlıyoruz.

Asrın En Büyük Casusluk Hikâyesi

YÜZLÜ KEDİ

ALMAN tankları bir hamlede Fransız hududunu çiğnemişler, Paris kapılarına dayanmışlardı!...

Gamelin devrilmiş, Weygand onun yerine geçmiş, Petain başbakan yardımcısı olmuştu.

Bütün bunlar o kadar âni cereyan etmişti ki, hiçkimse hâdiselerin süratine intibak edecek zaman bulamamıştı.

Fransa büyük bir felâketin pençesine yuvarlanmış bulunuyordu...

■

Paris'in Gobelins Caddesi'nde oturan genç bir kadın, o akşam valizini hazırladı. Annesiyle vedalaştı. On dakika sonra güneye bir ekspres hareket ediyordu. Pek yakın olan istasyona çabucak yürüdü. Orléans şehrine bilet aldı. Sonra tenha bir kompartımanda pencere kenarındaki koltuğa yerleşti...

Bu genç kadın, Mathilde Carré isminde bir hastabakıcı idi. Genç kızken Orléans'da üç sene «Kız Lisesine» devam etmişti. Şimdi yine eski tatlı günlerinin geçtiği o şehre gidiyordu. Fakat bu sefer talebe olarak değil, bir hastaneye hemşire olarak...

Valizi elinde Orléans istasyonuna indiği zaman etrafta mahşerî bir kalabalıkla karşılaştı. Sivil halktan başka, bir sürü asker, yürüyüş nizamında kıtalar, askerî vasıtalar, Paris'ten göç eden genç - ihtiyar kadınlar, çocuklar... Bu keşmekeş arasından güçlükle geçecek bir yol bulmıya çalıştı. O sırada omuzuna bir el dokundu. Dönüp baktı: Çocukluk arkadaşı René Aubertin! Bir anda sarmaş dolaş oldular. Mathilde on yaşında küçücük bir kızken René ile mahallede koşmaca oynardı. Sonradan René mühendis çıkmış, kimbilir nereye gitmişti. Fakat şimdi bir tank subayı olarak işte karşısında duruyordu!...

İki eski arkadaşın ilk işi hemen yol üstünde bir pastahaneye girip dertleşmiye koyulmak oldu. Fransa'nın, içinde bulunduğu ümitsiz günlerden bahsettiler. Herkes ağzında «mütareke» kelimelerini geveliyordu. Bu mümkün müydü?... Almanları geri sürmeden nasıl bir mütareke olabilirdi?!...

Fakat her şeye bir müddet tahammül etmek lâzımdı. Churchill'in dediği gibi, sonunda muhakkak müttefikler galip gelecekti! İkisi de bu söze inanıyorlardı...

Madam Mathilde Carré, Orléans'ta ancak birkaç gün kalabildi. Çünkü bu şehir de tahliye edilmeğe başlanmıştı. Vazife gördüğü hastane birkaç saat içinde boşalıverdi. Resmî daireler başka şehirlere nakledildi. Her tarafta hezimete uğrıyan Fransız ordusunun döküntüleri Orléans'a yığıldı. Herkesin ağzında sadece «ric'at», «tahliye» kelimeleri dolaşıyordu. Artık hiçbir vazife yapılamazdı. Bu şehirden de ayrılmaktan başka çare kalmamıştı...

Resmî, bir makam kendisine alelacele bir vesika verip ilk bulabileceği vasıtayla «Bordeaux» şehrine gitmesini tavsiye etti. Fakat bu keşmekeş arasında oraya nasıl vasıta bulabilecekti?...

Şehir haricindeki tarihî bir şatoda karargâh kurmuş Fransız Tank Alayı, onu birkaç gün misafir etti. Nihayet Hava Kuvvetleri'ne mensup külüstür bir kamyon, kendisini alarak bozuk yollardan sarsıla sarsıla Toulouse şehrine doğru yola çıktı. Carré, yol boyunca, düşman çizmesinden kaçıp güneye hicret eden pejmürde kılıklı Fransızları, kendi kardeşlerini, yaşlı gözlerle seyretti... Genç, ihtiyar, kadın, erkek, çoluk çocuk, eşyalarını kendilerinin çektiği küçük arabalara doldurmuşlar, tozlu dağ yollarına dökülmüşlerdi. Bunlar geceleri mütemadiyen yürüyorlar, gündüzleri de, Almanların pike bombardıman uçaklarından gizlenmek için tarlaların ekinleri arasına, çalılıklar içine sığınıp karanlığın tekrar çökmesini bekliyorlardı...

Talihin hışmına uğramış bu zavallıları arkada bırakıp Toulouse şehrine vardığı zaman orasını da karmakarışık bir halde buldu. Orası da, kuzeyden göç eden insanlar ve gayri muntazam Fransız birlikleriyle dolmuştu. Caddeler adam almıyordu. Güçlükle bir oda bulup sığındı. Fakat şimdi ne yapacaktı? Ingiltere'ye, gitmek istiyenleri oraya gönderen bir şahsın mevcudiyeti kulağına çalındı. Hemen onu arayıp buldu. Fakat adam onun talebine nezaketle şu cevabı verdi: «Madam, bundan sonra Fransa'nın sizin gibi kimselere çok ihtiyacı olacaktır!...»

Carré, çaresiz Toulouse'da kalmıya mecbur oldu. Ertesi gün tesadüfen yine Réne Aubertin'le karşılaştı. Yine bir kahvehanede oturup dertleştiler ve Fransa için sonuna kadar bütün güçleriyle dövüşmiye karar verdiler. Almanları kapı dışarı etmeden mücadelelerine son vermiyeceklerdi.

Ertesi gün Mathilde Carré, Toulouse şehrinde yine yalnız kaldı. Daima birşeyler beklemekle geçen, bitmek tükenmek bilmiyen uzun günlerde vakit öldürmek için pastahaneden pastahaneye, kahvehaneden kahvehaneye dolaşmağa başladı. Bu arada kendisine bir de hanım arkadaş edindi. Artık her gece, beraberce kahvehanelere gidiyorlar, hem buralara devam eden yakışıklı erkekleri seyrediyorlar, hem de memleketin kötü durumunu konuşuyorlardı.

Bir gece, Carré «La Fregate» ismindeki kahvehaneye yalnız olarak gidip oturdu. Arkadaşı, mazereti dolayısiyle gelmemişti. Gazino, her zamanki gibi kalabalıktı. Bütün masalar, birkaç kadeh içkinin zoraki verdiği neşeyle avunmıya çalışan kadınlı - erkekli müşterilerle doluydu. İşte o gece, genç kadının hayatında en mühim dönüm noktasını teşkil eden hâdise cereyan etti...

Müşteriler arasında birçok subaylar da vardı. Birdenbire Madam Carré'nin gözlerine yakışıklı bir hava subayı takıldı! Uzun boylu, esmer, kara gözlü bir subay... Bir anda göz göze geldiler. Az sonra, Binbaşı Roman Czarniawski, Madam Mathilde Carré'nin masasında oturuyordu!...

Bu sempatik genç binbaşı Polonya ordusuna mensuptu. Madam Carré, ilk söz olarak ona şu suali sordu:

— Salonda birçok daha güzel kadın varken niçin beni intihap ettiniz Binbaşı Czarniawski?...

Genç Binbaşı ciddî bir tavırla cevap verdi:

— Çünkü siz zeki bakışlı, neşeli ve câzipsiniz!... Size ben ne isim takacağım, biliyor musunuz?... Benim küçük «ateşböceğim»...

Ertesi gece yine buluştular. Bu buluşmalar, 1940 senesinin bütün ekim ayı boyunca devam edip gitti. Madam Carré, kendini yakışıklı subaya iyice kaptırdı. O kadar ki, birbirlerinden hiç ayrılmaz oldular. Carré'nin sonradan, hâtıralarında bahsettiği gibi, Binbaşı Roman onun için, «her dediğini yaptıran şımarık bir çocuk» olmuştu. Mathilde artık Polonyalı sevgilisinden hiçbir zaman ayrı duramıyor, bütün günleri onun yanında geçiyordu.

Czarniawski, sadece yakışıklı bir erkek değil, aynı zamanda muktedir bir subaydı. Yaşı otuzdan aşağı olmasına rağmen, süratle Binbaşılığa yükselmiş, Fransa'da 20 inci Fransız Ordusu'yla müştereken Almanlara karşı harbeden 1 inci Polonya Tümeni'nin Istihbarat Şefliğini deruhte etmişti. Onunla birlikte çalışan arkadaşları, kendisinin ideal bir istihbarat subayı olduğunu söylerlerdi.

Roman Czarniawski, ilk arkadaşlık günlerinde, Carré'ye bu gibi işlerden hiç bahsetmedi. Hattâ, Toulouse'dan bir hayli uzak olan Lunéville şehrindeki genç ve güzel kız arkadaşı Renée'den de söz açmadı. Sadece ikisi, Garonne nehri kıyılarında her gece saatlerce kol kola dolaştılar. Saatlerce en tatlı şeylerden bahsettiler...

Nihayet birgün, genç Binbaşı, Mathilde Carré'ye ciddî bir teklifte bulundu. Yeni kurulacak olan Müttefik Devletler Istihbarat Teşkilâtı'nda kendisine yardımcı olmak... Bu pek mühim bir vazifeydi. Bu işte heyecan, entrika, hareket, tehlike, herşey vardı! Carré teklifi derhal büyük bir sevinçle kabul etti.

Czarniawski, Marsilya'da bulunan bir Polonya istihbarat merkeziyle temas halindeydi. Bu merkez de Londra ile muhabere ediyordu. Binbaşının kurmak istediği yeni teşkilât Fransa'nın içinde olacak ve Alman işgali altında bulunan bölgelerdeki düşman faaliyetini müttefiklere duyuracaktı.

Lâkin Roman'ın Fransızcası zayıftı. Onun için herşeyden evvel, bu işin halledilmesi icabediyordu. Mathilde Carré, sevgilisini, bu meseleyi kısa zamanda halledeceğine ikna etti. Hemen derslere başladılar. Artık her gün ve her saat, nerede olursa olsun; ister parkta, ister otel odasında, ister lokantada olsun, genç kadın bütün zamanını yakışıklı Binbaşıya hasrediyor, ona bir Parisli kadar Fransızca konuşmasını öğretmiye çalışıyordu.

Her tarafı ihtirasla dolu bu Fransız kadını için şu günler, hayatının en tatlı günleriydi!...

(Devamı gelecek sayıda)

1958 AVRUPASI

Son durak: VİYANA

YAZAN: HİKMET FERİDUN ES — FOTOĞRAFLAR: SEMİHA ES

FİAKER — Viyana sokaklarında gördüğünüz beyaz, pembe çiçeklerle süslü faytonları gelin arabası zannedersiniz. Fakat bunlara binmek için ne gelin ne de güvey olmağa lüzum yoktur. Fiaker denilen bu arabalar Viyanalıların gündelik nakil vasıtalarıdır.

VİYANA — Kahvehaneleriyle meşhur olan bu şehir, insanın şöyle oturup kitabını, gazetesini okuyacağı sakin, şairane köşelerle doludur. Viyanalılar da bunlardan istifade etmeği bilirler. İşte bir açık hava kahvesinde güneşlenen Viyanalı bir genç kız.

BİZİM Taksim Meydanını alınız. Bunun 15 metre derinliğinde, yerin altını tamamen oyunuz. Yukarıdaki meydana muvazi olarak aşağıda hattâ bundan daha geniş, daha büyük bir yer altı meydanı vücuda getiriniz. Evet yer üstünde bir meydan, onun tam altında başka bir meydan !... Elektrikli basamaklara atlıyan binlerce insan, elektrikli merdivenlerle alt meydandan üst meydana, üst meydandan alt meydana mütemadiyen mekik dokusunlar. Aşağıda, yerin altında lokanta, birahane, kütüphane, hâtıra eşyası satan dükkânlar, elbiseci, kunduracı, çantacı...

İşte Viyana'nın en merkezi kısmındaki bu yer altı meydanının ortasındaki lokanta - birahanenin kaldırıma attığı masalardan birine oturdunuz mu !... Bir akşam üstü, iş saatinden sonra önünüzdeki en nefis Ottakringer birasını yudumlarken bütün Viyana halkı masanızın önünden geçit resmi yapar. Bütün tipleri ve bütün simaları ile bir memleket halkını görmek için bu yer altı mahzeninden daha münasip, daha güzel ve daha renkli bir yer olamaz. Birçok saatlerde yerin altı, ışıklar içinde, yerin üstünden çok daha fazla kaynaşır durur.

Yukarı çıktık. Meydanda insanın ilk gözünü alan bina Viyana'nın meşhur operası idi. Bu yer yüzünde, sokak seviyesinde yapılmış ilk opera binası imiş. Bundan önceki bütün operalar, merdivenlerle sokak seviyesinden çok yükseğe yapılırmış. Viyana Operasının meşhur mimarı Van der Null, yanlış bir hesapla operayı, sokak seviyesinde yaptığını anlayınca intihara kalkışmış. Operanın kapısında bilet ücretlerine dair bir ilân gözüme ilişti. Yerlerin fiatı 84 şilinle, 4 şilin arasında değişiyordu. Tasavvur etmeli ki bugün 4 şilinle Viyana'da ancak bir sandöviç yemek veya tramvaya binmek mümkündür. Viyana'nın en meşhur operasında 84 şilinle, 4 şilin — yani hiçbir şey — arasında bir tarife yapmak demek, bu operayı, bütçesi ne olursa olsun bütün halk tabakalarına göstermek, dinletmek arzusu demektir. Zaten Viyanalı kalbi ile de midesiyle, kafasiyle de, müziği ile de, yemeği ile de yaşamağı bir ilim, bir güzel sanat haline getirmiş insandır.

Operanın önünde körüklerinden bembeyaz, pespembe çiçekler sarkan açık faytonlar duruyor. Bu çiçekten körüklü faytonlara bakıp evvelâ gelin arabası sanıyorsunuz. Halbuki bunlar Viyanalıların gündelik arabalarıdır. Binmek için ne gelin, ne de güvey olmağa lüzum yoktur. Hâlâ valsi ve arabasiyle yaşıyan Viyana'da bu faytonlara Fiaker diyorlar. Doğrusunu da isterseniz Viyana'nın safası, Viyana'nın fiyakası da ancak bir fiaker'e kurulup gezmekle çıkıyor.

Şayet Viyana'yı yaşamağı bilirseniz bu şehirden alacağınız zevk on misli fazla oluyor. Fakat yukarıda söylediğim gibi Viyana'yı yaşamak tamamen bir ilimdir. Hattâ bunun bir de lûgati var. İşte bu lûgatten birkaç kelime :

Gabelfrühstück, sabah kahvaltısı ile öğle yemeği arasında yapılan ikinci bir kahvaltı...

Viyanalı dostlarımız sabahleyin erken saatte, kaymaklı kahve ile mükemmel bir Viyana kahvaltısı ediyorlar. Sonra saat 10 ile 10 buçuk arası oldu mu size :

— Buyurunuz, gidip Gabelfrühstück yapalım !... diyorlar.

«Bu da nesi ?» demeğe kalmıyor. Anlıyorsunuz. Bu ne öğle yemeği ve ne de sabah kahvaltısı !... Sabah kahvaltısı daha ziyade tatlı şeylerden teşekkül ediyor, Gabelfrühstück ise tuzlu kahvaltıdır. Ekseriya gulaştan veya sıcak sıcak getirilen sosislerden mürekkep... Öğle yemeğinde ise Schöberl çorbası içiliyor. Kaiserschmarren'ler veya Salzburger'ler mideye indiriliyor. İki saat sonra buyurunuz «jause» sofrasına !... Bu da başka bir kahvaltının ismidir. Öğle ile akşam yemeği arasında yapılanı... Sabahki «tatlı kahvaltı», Gabelfrühstück «tuzlu kahvaltı» olmasına mukabil «jause» bir tatlı - tuzlu kahvaltıdır. Bunda hem pasta, hem balıklı sandöviç yenir. Mamafih Viyanalıların yirmi dört saatlik kahvaltıları bu kadarla da bitmiyor. Bir de gece yarısına doğru

olan tuzlu, ekşili kahvaltıyı hesaba katmak lâzımdır.

Viyanalı, operasına olduğu kadar mutfağına ve içki mahzenine de ehemmiyet vermiştir. Zaten yemek ve içki ekseriya müzikle yanyana ve kucak kucağadır. Meselâ gece gittiğiniz Grinzing'de Viyana müziği dinlerken bir bardak Heurige içmiyene bazıları âdeta bir câni nazariyle bakarlar. Çünkü Avusturyanın Heurige şarabını Viyana müziğinden ayırmanın pek imkânı yoktur. Heurige üzerinden sadece bir kış geçmiş bir senelik şaraptır.

Kanunî'nin hâtıraları...

Viyana'nın meşhur St. Stephen Katedralinin karşısında Kanuni Sultan Süleyman'ı hatırladım. Aklıma İstanbul'da, bizim Askeri Müzede gördüğüm bir tablo geldi. Kanuni atın üzerinde Viyana kapılarına dayanmış. Hemen önünde işte bu St. Stephen Katedrali... 1147 yılında yapılan St. Stephen'in kuleleri de Kanuni Sultan Süleyman'ın ordularını uzun uzun seyretmiştir. Zaten Viyana'da nereye baksanız Kanuni'nin ve Türklerin hâtıralariyle dolu. O kadar ki iki minare kulesiyle Karlskirche'yi, bu minareli kiliseyi Mimar Davut Ağanın inşa ettiğini söyleseler kolaylıkla inanacağınız geliyor.

Viyana'dan ayrılmadan önce Prater'i de ziyaret ettik. Vaktiyle burası değil Avrupa'nın, dünyanın en meşhur parkı idi. Harbden sonra şimdi Prater yavaş yavaş kendine geliyor. Çiçekli arabalar, orman içinde işleyen üstleri açık oyuncak trencikler yine dopdolu...

Mantar gibi yer yer Würstelstandlar fışkırmış. İşte bir Viyana lûgati daha... Würstelstand kırlarda, yahut şehirde lokantaların kapalı saatlerinde çok iş yapan alâminût gıda kulübeleri... Bunların da kendilerine mahsus bir takım hususi yemekleri de var. Kranger Wurst'dan Rollmops'a kadar... Yani bir nevi soğanlı lâkerda. Yanında tabii buzlu bira veya üzerlerine bol bol kara havyar sürülmüş sandöviçler...

Bir öğleden sonra şehirden bindiğimiz otobüs bizi Schwchat hava meydanına götürürken Viyana'ya doyamadığımızı anlıyorduk. Viyana hava meydanı Schwchat hakikaten şaşırtıcı bir yerdir. Şehirde Westbahnof, Südbahnof vesaire gibi birbirinden güzel, birbirinden muhteşem tren garları olduğu halde hava meydanı iki kulübesiyle bizim eski Yeşilköy'den bir nümune !...

Tren garlarına bu kadar ehemmiyet verildiği halde hava meydanına bu alâkasızlık !... Anlaşılıyor ki, Viyana, sokaklarında havagazı lâmbaları, tıkır tıkır lâstikli faytonları, valsi, sessiz kahvehaneleri ve Heurige şarabı ile eski Viyana'dır. Onun için, «Viyana'da Rock and Roll dinledim...» diye bir yazıya başlamak çok zordur.

Hava meydanında, sağımızda solumuzda mütemadiyen Türkçe konuşanlar vardı. Galiba Avrupa tarafından İstanbul, Yeşilköy'de değil, Schwchat Meydanı'nda başlıyor...

MİNARELİ KİLİSE — Güzel Viyana Kanunî Sultan Süleyman'ın ve alelûmum Türklerin hâtıraları ile dopdoludur. Meselâ St. Stephen Katedralinin uzun kulesi günlerce Kanunî ordularını seyretmişti. Hâtıralar o kadar çoktur ki birisi Karlskirche'yi mimar Davut Ağa'nın yaptığını iddia etse insanın kolaylıkla inanacağı gelir.

ESKİ SOKAK — İkinci Dünya Harbi'nin korkunç bombardımanları Viyana sokaklarının şiirini, güzelliğini ortadan kaldıramamıştır. Gene her tarafta ağır başlı bir mimarinin şaheserlerini görebilirsiniz. Her köşe başında bir heykele raslıyorsunuz. Bazan bir sokağı heykellerin ve suyun arasından seyretmek mümkündür.

MARIAHILFERSTRASSE — İşte Viyana'nın en meşhur caddesi üzerinde dolaşıyorsunuz. Mariahilferstrasse'nin tam ortasında camdan kulübesi içindeki işaret memuru yayaları bir kaldırımdan ötekine geçiriyor. İşaret memurlarının sokak seviyesinden yüksekteki bu cam kutularına bütün şehirde rasgelebilirsiniz. Yukarıki resim ise sokakta bir alışveriş sahnesini gösteriyor. Viyanalı kadın gündelik alışverişini kendisi yapmaktan pek hoşlanır.

Bu

12

kitabın her biri elden bırakılamıyacak kadar meraklı, bir kenara atılamıyacak kadar değerlidir.

JOSEPHINE
GELİN TACI
SABAH YILDIZI
MELISSA
AŞKTAN DA ÜSTÜN !
HARP VE SULH
BÜYÜLÜ ÇİÇEK
HER KADIN GİBİ
SENİ SEVMEK KADERİM
BAHAR ATEŞİ
BİR BAŞKA KADIN
SİLÂHLARA VEDA

ŞAHESER ROMANLAR

GÜVEN YAYINEVİ

Çağaloğlu yokuşu, Narlıbahçe S. No: 11
İSTANBUL

DÜNYANIN EN YÜKSEK ALTI BARAJINDAN BİRİ

KEMER BARAJI

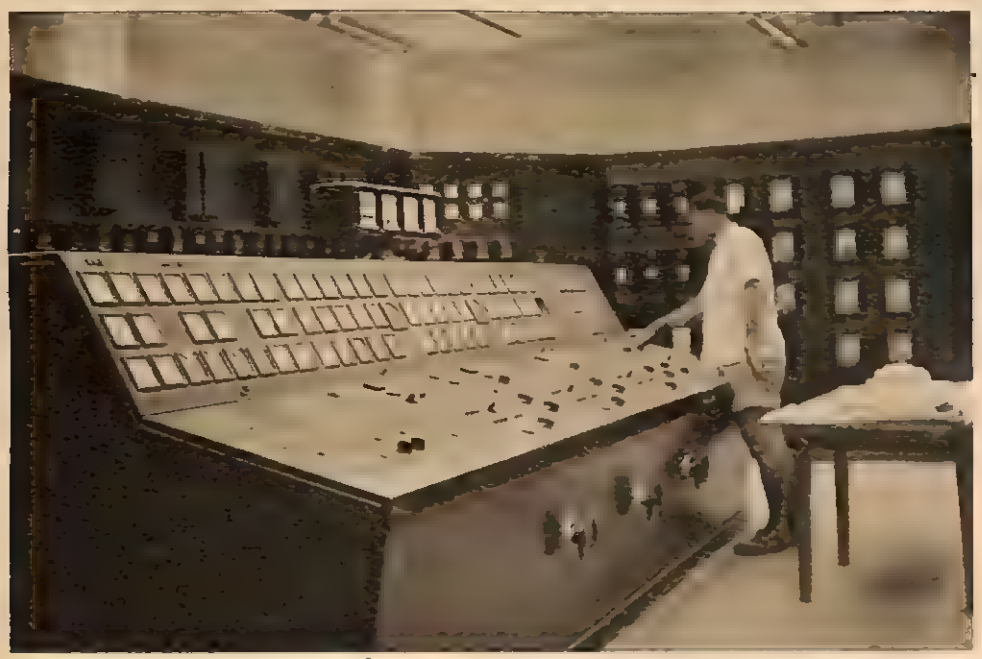

BARAJ GÖLÜ — Beton fabrikasında dökülen betonlarla 4 yılda muazzam bir baraj inşa edilmiştir. Bir günde 4882 m³ beton dökülmesi işin büyüklüğünü ortaya koyar. Arkada uzanan 15 kilometrelik göl, barajdan geçtikten sonra bir enerji kaynağı olacaktır. Baraj, beton ağırlık tipindedir. Hidroelektrik tesislerinde üç türbin bulunmaktadır. Santral kapasitesi 48 bin kilovattır. Soldaki resimde umumi kontrol odası, sağdaki resimde ise barajın diğer bir manzarası görülmektedir.

«DÜNYANIN ilk barajı Anadolu'da inşa edilmiştir.» Bu tarihî gerçek, Dicle ırmağı dolaylarında yapılan kazılar sırasında, tarihten önceki devirlere ait bir barajın kalıntılarının bulunması sonunda ortaya çıkmıştır. Dünyanın ikinci barajının ise Nil üzerinde kurulduğunu bilginler ileri sürmektedirler. Ancak, bundan sonra binlerce yıl Anadolu ırmakları başıboş akmış, alçak ovaları sular basmış, birkaç yıl öncesine kadar baraj kurma yolunda bir kıpırdanma olmamıştır. Oysa, Sakarya, Kızılırmak, Gediz, Menderes, Fırat, Dicle, Seyhan gibi birçok ırmaklar üzerinde hidroelektrik santralleri kurmak, barajlar yapmak mümkündü... Bu konudaki çalışmalara son yıllarda başlanmış, nehirler üzerinde büyük barajlar kurulmuştur; bir kısmı da yakın bir gelecekte hizmete girecektir. Seyhan Barajı, Hirfanlı Barajı, Gediz Demirköprü Barajı, Sarıyar Barajı, Hazar Gölü Hidroelektrik santralı, Tortum Şelâlesi Hidroelektrik santralı, Akçay - Kemer Barajı bu büyük tesisler arasındadır.

1959 yılında Türkiye'nin bütün barajlarından elde edilen enerji miktarı 4 milyar kilovatsaate ulaşacaktır.

«Baraj» sözü dilimize 1934 yılında girmiştir. Ankara'da Çubuk bendi kurulurken, bu tesise «baraj» adı verilmiş, böylece «Baraj» sözü dilimize 1934 yılında girmiştir. Ancak, bu tarihten 315 yıl önce İstanbul'da Topuz Bendi kurulmuştur. Bentler yalnız su ihtiyacını karşılamaktaydı. Almanya'da ilk baraj 1915 te, Amerika'da 1904 te, Fransa'da 1935 te, İngiltere'de, Belçika'da 1877 de inşa edilmiştir. Dünyanın en büyük barajı Amerika'daki Hoover Barajı'dır. Yüksekliği 222 metre, göl hacmi 399 milyar metreküptür.

Türkiye'nin en yüksek barajı ise karşı sahifede resmini gördüğünüz Aydın vilâyetinde inşaatı yeni tamamlanan Akçay-Kemer Barajı'dır. Temelden yüksekliği 80 metredir. Baraj gölünün uzunluğu 15 km., hacmi 554 milyon metreküp, alanı 13 bin 800 dönümdür, beton hacmi ise 700 bin metreküptür.

Baraj, 380 bin dönümlük bir arazinin sulanmasını, 30 bin dönümlük bir alanın su baskınından korunmasını sağlamaktadır. Enerji üretimi yılda 143.5 milyon kilovatsaati bulmaktadır.

Nazilli'nin 60 kilometre güneyinde kurulmuş baraja gitmek için yol sormanıza lüzum yok... Medeniyetin bayraktarları olan elektrik direkleri sizi doğruca baraja götürür. Barajın civarında bir köy vardır, Kemer Köyü. Köylüler su baskınından korunmak için sırta çekilmişler. Bunun sebebi şu: yağmuru önlerine almak... Karşı vadiye geçmek için de kemerli bir köprü yapmışlar. Köy, adını bu köprüden almış. Şimdi bu köprünün yerinde yeller esmiyor ama, baraj sularının yüz metre altında kalmış. Bunun yerine büyük bir köprü kurulmuş.

Kemer Barajı'nın temeli 1954 yılı haziranında atılmış 1 aralık 1957 'de su tutulmağa başlanmış, 1958 yılı mayısında baraj gölünde 300 milyon metreküp su toplanmıştır. Bugüne kadar 1 milyon 475 bin metreküp kazı, 209 bin metreküp doldurma, 768 bin metreküp beton işi yapılmıştır.

Baraj 182 milyon 865 bin liraya malolmuştur. Bu bedelin dış ödeme mürekkibi 73.180.053 liradır.

Dünyanın en yüksek barajlarının ilk altısı arasına giren Kemer Barajı, Ege bölgesine enerji dağıtmağa başlamıştır. Yakın bir gelecekte Dicle ırmağında, tarih öncesinin ilk barajının kalıntıları üzerinde, yirminci yüz yılın en büyük barajlarından biri kurulacaktır.

FOTOĞRAFLAR: A. GÜLER

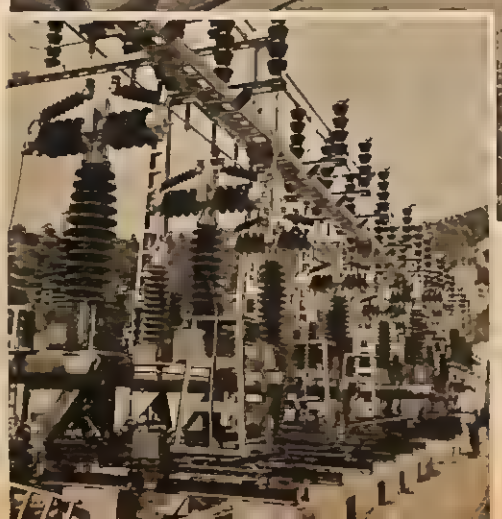

ENERJİ KAYNAĞI — Hidroelektrik santralın üreteceği enerjinin değeri yılda 12 milyon 915 bin lira olacaktır. Resimlerde, Barajın agrega tesisleri ve elektrik kontrol makineleri görülüyor.

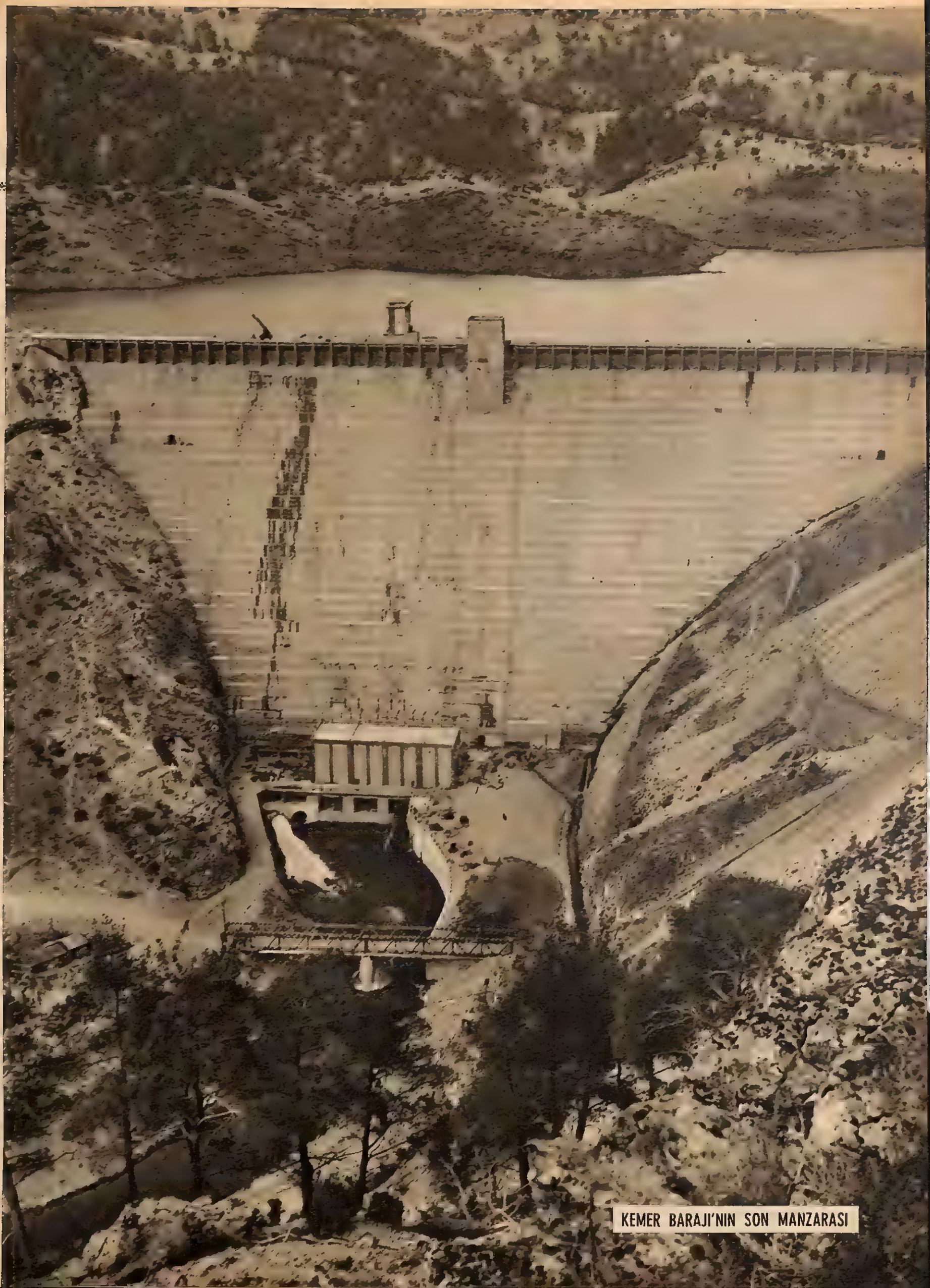

KEMER BARAJI'NIN SON MANZARASI

ELIZABETH TAYLOR

M.G.M.'ın cazip sinema yıldızı diyor ki:

"Ben, **LÜKS** tuvalet sabununu kullanırım."

Dünyanın en güzel kadını da bilir ki bir kadın için en kıymetli varlık temiz bir tendir. Sinema yıldızlarından onda dokuzu da, günlük tuvaletleri için sâf ve lâtif olan LÜKS tuvalet sabununa güvenirler. İyi bir tuvalet sabunu olan LÜKS'ün tonik tesirile cildlerinin tamamen şeffaf kaldığını, lâtif ve hoş bir revnak peyda ettiğini bilirler.

Daima LÜKS tuvalet sabununu kullanınız. Temiz ve güzel bir tene sahip olursunuz. Bu güzellik sabununun enfes kokusunu çok beğeneceksiniz.

2120
Sinema Yıldızının
Tercih Ettiği
Güzellik Sabunu

LT. 856

22 gün 22 gece süren tarihin büyük meydan muharebesi

SAKARYA

8

YAZAN: NÂŞİT HAKKI ULUĞ

FOTOĞRAFLAR: E. NEDİM TENGİZMAN

ÜRKÜN millî destanı, 19 eylül 1921 günü, 41 yaşındaki Başkumandanın dili ile Büyük Millet Meclisine sunuluyordu :

«— Türkiye Büyük Millet Meclisi ordusunun Sakarya'da kazanmış olduğu meydan muharebesi, pek büyük bir meydan muharebesidir; harb tarihinde misli belki olmıyan bir meydan muharebesidir. Büyük meydan muharebelerinden biri olan Mükden Meydan Muharebesi — 1905 te Uzak Doğudaki Rus - Japon Harbinin son safhası — dahi 22 gün devam etmemiştir. Binaenaleyh ordumuzun harb tarihine bir nümune bahşeden bu zaferi ihraz etmiş olması itibariyle sizi tebrik ederim.» «Grup, kolordu, tümen, alay kumandanlarının her biri, diğeri ile yarışırcasına fedakârlık, kahramanlık ve dirayet göstermişlerdir. Subaylarımızın kahramanlıkları hakkında söyliyecek söz bulamam. Yalnız ifadede isabet edebilmek için diyebilirim ki, bu muharebe subay muharebesi olmuştur. Binaenaleyh, subay arkadaşlarımın en ufak rütbelisinden en büyük rütbelisine kadar kıymet ve fedakârlıklarını bütün kalb ve vicdanımla ve takdirlerle yâdederim. Erlerimizi medhüsenadan çok yüksek görürüm. Zaten bu milletin evlâdı başka türlü tasavvur edilemez. Bu milletin evlâdının fedakârlıkları, kahramanlıkları için bir ölçü bulunamaz. Erlerimiz hakkında yeni bir şey ilâve etmek isterim : Kahraman Türk neferi Anadolu muharebelerinin mânasını anlamış, yeni bir ülkü ile savaşmıştır.»

Muharebe safları arasında bizzat savaşa temas ederek, onu idare ederek yarattığı millî destanı, Mustafa Kemal, bu kadar tevazu ile anlatmıştı; o güne kadar her türlü rütbeden mahrum olan Başkumandanına, Büyük Millet Meclisi Gazilik ve Mareşallik rütbesi vererek millî şükranını ödemek istedi. (19.9.1921).

MÜŞİR GAZİ MUSTAFA KEMAL'İN ORDUSUNA ŞÜKRAN MESAJI

Mareşal ve Gazi Mustafa Kemal, kendisini bu şerefe erdiren ordusuna — Mehmetçiğe — 21.9.1921 günü şu şükran mesajını yollamıştı :

«Dünyanın hiçbir ordusunda, yüreği seninkinden daha temiz, daha sağlam bir askere rastgelinmemiştir. Kanaatinle, imanınla, itaatinle hiçbir korkunun yıldırmadığı demir gibi pâk kalbin ile, düşmanı nihayet alteden büyük gayretin için minnet ve şükranımı söylemeyi en aziz bir borç bilirim.»

MEMLEKET COŞMUŞTU

Memleket, zaferin sevinci ile coşmuştu, Ankara ona bir zafer alayı hazırlıyamadığına üzgündü. İstanbul işgal ordularının tehdidine rağmen, ayağa kalkmıştı. Yüksek tahsil gençliği, Gaziye, Orduya millî şükranı yükseltmek için toplantılar yapıyordu.

Asıl coşan, halk içinde adı sanı bilinmiyen ozanlar, o zamanın deyimi ile sazendeler idi. Dolgun hisli, coşkun gönüllü bir ozanla meçhul bir bestekârın yarattığı basit bir türkü, Sakarya Marşı adiyle, İstanbul'dan hemen Anadolu'ya yayılmıştı. Boğaz'da, Haliç'te, mavnalarda, pazar kayıklarında bağlama ile, bahçelerde ince saz fasıllarında yer alan bu türkü, Karadeniz yalılarına kadar yayılmış, pilâkçılar hemen pilâklarını dökmüşlerdi.

Sakarya Meydan Muharebesinin, Yunan ordusunun Eskişehir önlerine doğru ricati ile bitişi, ilk bakışta, muharebeden katî bir netice alamadığımız zannını yaratabilirdi. Bu zan bir bakıma doğru gibi görünebilirdi; bu büyük meydan muharebesi, Anadolu'

SAKARYADAN ÖNCE ESKİŞEHİR'DE BİR KOKTEYL PARTİDE — *Mustafa Kemal Eskişehirde yabancı müşahitler ve ordu ileri gelenleri ile görülüyor.*

yu düşman çizmesi altından kurtaramamıştı, düşman denize dökülememişti. Fakat ortada bir gerçek te vardı; 22 gün ve 22 gece Sakarya, iki tarafın da gücünü ve imkânlarını tüketmişti. Ordumuz bu savunma savaşında hakkiyle çarpışmış ve yorulmuş, morali en yüksek noktasına çıkmasına rağmen, düşmanı çevirme ve kovalama için büyük bir hareket yapacak halde de değildi.

Yunanlılar Tuzlu Çölden kendilerini kurtarmak yolunu tuttukları anda, Meydan Muharebesi neticelenmiş, zaferimizin güneşi Sakarya göklerinde yükselmişti. İkinci Kolordu Kumandanı Prens Anderas ve maiyeti kumandanları ve kurmayları bu durumu açıkça görmüşlerdi ve günlerden beri devam eden kanlı çarpışmalarla Ankara yolu açılamayınca, harbin talihi belli olmuştu; gerisini Tuzlu Çöle dayayan, Haymana doğularına yayılan kolordusu her gün mahvolmak tehlikesiyle karşı karşıya idi. Prens, bu durumun acele düzeltilmesini, Başkumandandan isteyip duruyordu; kendi kolordusu ile ortadaki Birinci Kolordu arasında bulunan sekiz kilometrelik, bir açıklıktan, eğer Türkler taarruza geçerlerse, kumandasındaki kuvvetlerin susuz, otsuz ve kupkuru çölde perişan olacağını, hele Türklerin Polatlı üzerinden bütün Yunan ordusunun soluna taarruz ederlerse, tekmil Yunan ordusunu ezeceklerini bildiriyor, kolordusunun Beylikköprü'ye alınmasını Başkumandandan istemiş bulunuyordu.

MEVZİLERİNİZDE KALINIZ!

Başkumandan bu teklife ehemmiyet vermeyince 9.9.1921 günü, maiyetindeki kumandanlarla bir harb meclisi kuran Prens, kolordusunu rahmetli Halit Paşanın kuvvetleri karşısından, Güzelcekale havalisinden çekip, kuzeye, Yunan ordusunun sol kanadının gerisine aktarmayı kararlaştırdı ve bu kararını Papulas'a bildirdi. Böyle bir karar karşısında küplere binen Yunan Başkumandanı şu emri verdi:

Tel: 19556 - 6265
İkinci Kolordu Kumandanlığına
«Mevziinizi terketmek planı hayretimi mucib oldu. Kolordunun mevziinde kalmasını emrediyorum. Muhakeme edecek ve karar verecek salâhiyetli kimse, ordunun Başkumandanı sıfatiyle yalnız benim. Kıtalarınızın nakli hususundaki emirlerinizi derhal iptal ediniz!...» 9.9.1921

Bu buhran, Yunan ordusunun, Meydan Muharebesini kaybettiğinin tam tezahürü idi. Başkumandanın emri üzerine, Prens Anderas birliklerine verdiği talimatı battal etmekle beraber, kolordusunun başında kalamıyacağını bildirdi.

Papulas ısrar etti:

«— Mühim sebepler değiştirilmenize müsaade etmediği gibi, benim de böyle bir niyetim yoktur.»

Prens, çekilmek hususunda ayak diredi ama, Başkumandan emrini teyid etti:

«— Sizin mevkiinizde kalmaklığınızı ben arzu ediyorum; vaziyet de taleb ediyor...»

Ve ertesi gün...

10.9.1921 bir kısım kuvvetlerimizin iki Yunan kolordusunun arasındaki açıklığa karşı taarruz faaliyetleri görününce, Papulas şaşırıp kaldı, bir gün önce yerinden kımıldamasını menettiği İkinci Kolordunun, geri çekilmesine rıza gösterdi...

Ve ertesi gün...

11.9.1921 Başkumandan Papulas, bütün cephede, bilhassa düşmanın sol kanadına karşı yapılan taarruzlarımızın tazyik ve tehdidi karşısında, Ankara üzerine ileri hareketini tatile karar ve bu yoldaki emirlerini kolordularına bildirdi. Düşman Başkumandanı, ilk hamlede bozguna uğratarak Sakarya gerisine çekilmiye mecbur ettiği Türk kuvvetleri karşısında ricate başlamıştı; Sakarya'da Yunan askerinin sayısı, Türk askerinin üç misli idi. Biz, yirmi bin şehit ve yaralı vermiştik, fakat Yunanlılar bunun iki mislini kaybetmiş ve Eskişehir - Afyon demiryolunun hemen doğusundaki taarruz çıkış mevzilerine dönmüşlerdi.

Fakat, Sakarya'da alınan askerî netice, yine o kadar büyüktü ki, bu netice, katî zaferi hazırlıyabilirdi. Türk ordusunun karşısına, Yunanistan çıkarabileceği ordunun en büyüğünü sürmüş ve bu ordu ağır zayiata uğramıştı. Türk ordusu ise seferberliğine, kendisini takviyeye devam ediyordu. Artık karşı karşıya bulunan kuvvetler arasında muvazene hasıl olabilmişti. Fakat Türkün talihi, Anadolu topraklarındaki son düşman taarruzunu yok etmek için bir yıl daha sabretmeyi emrediyordu.

SİYASİ SAHADA ZAFERLER

Fakat, millî devletin reisi Mustafa Kemal, Sakarya zaferinin siyasi sahada meyvalarını olgunlaştırarak birer birer derledi.

Harb halinde bulunduğumuz Fransa devleti ile, Adana'dan Cizre'ye kadar uzun bir sınır boyunda silâh elde karşı karşıya idik. Adanamız, Gaziantep ve havalisi Fransızların işgali altında idi. Urfa'da, Maraş'ta, Anteb'de, Pozantı'da yedikleri darbelerle savaşmaktan usanan Fransızlar, Sakarya zaferinden önce bizim ile anlaşmıya temayül göstermişlerdi. Büyük Millet Meclisi Hükümeti Hariciye Vekili Bekir Sami Beyle temasta bulunan Fransa Hariciye Nazırı Briand, Paris'te görüşmüşler, fakat istilâcı bir zihniyetten kendisini kurtaramıyan Paris ricali, bizim kabul edemiyeceğimiz şartları, Hariciye Vekilimize dikte etmiye uğraşmışlardı. Mustafa Kemal, Bekir Sami Beyin Briand ile vasıl oldukları anlaşmayı red ile beraber, ne Fransızlar, ne de biz, biribirimizle savaşmanın devamına istekli değildik. İki tarafın aradığı temas arzusu üzerine, Fransa sabık nazırlarından Franklin Boullion'ı, yanında evvelce Osmanlı jandarmasında hizmet etmiş Kumandan Saru'yu Ankara'ya yolladı. 9 haziran 1921 de Ankara'ya gelen Fransız delegesi ile 13.6.1921 de müzakerelere başlanmış idi. 22 haziran 1921 de Eskişehir'de devam eden temaslar karşılıklı anlayış havası içinde cereyan ederken, Yunan saldırışı bu görüşmelerin bir neticeye bağlanmasına imkân vermemişti. Sakarya zaferinin hemen haftasında 24.9.1921 de Franklin Boullion ile müzakerelere tekrar başlanarak, zaferin 37 inci günü, 20.10.1921 de Ankara Uzlaşması Hariciye Vekili Yusuf Kemal Bey ile Fransız muahhası arasında Ankara'da imzalandı. Bu anlaşma, Fransa ile harb haline son veriyor, Adana, Gaziantep ve havalisinin boşaltılmasını, Sancak (Hatay) ın özel bir idareye kavuşmasını sağlıyordu; bu, Hatay'ın kurtarılışının ilk adımı idi. Fransa, Ankara Büyük Millet Meclisi Hükümetini tanımış oluyor ve bu suretle de, bir nevi «münferit sulh» yapılmış bulunuyordu. Güneyde Millî Misak çizgisine yaklaşmış oluyor ve güney cephesini tasfiye ederek, kuvvetlerimizi batıya çekebiliyorduk. Fransızlar, bize birçok silâh, malzeme ve vasıta veriyordu.

Franklin Boullion, 28.10.1921 de Paris'e varıyor ve ertesi gün Fransa Hükümeti, o zamanki adiyle «Ankara İtilâfnamesini» meriyet mevkiine koyuyordu.

DOĞUDA MİLLÎ MİSAK SINIRI

Batı ile siyasi münasebetlerin bu kuruluşunun yanında, doğuda da Sakarya'nın siyasi neticelerinden faydalanmayı Mustafa Kemal ihmal etmemişti. Sovyet Rusya ile 16.3.1921 de Moskova'da imzalanan muahede ile mühim esaslar tesbit edilmişti. Fakat Kafkasyadaki sınırımız katîyet kesbetmemişti. Bundan dolayı doğu cephesinde kuvvetlerimizi tutuyor, bunlardan batıda faydalanamıyorduk.

Sakarya zaferinden sonra, Sovyet Rusya, Güney Kafkasya Cumhuriyetleri Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan ile aramızda Kars Muahedesi imzalandı (13.10.1921). Bununla Moskova Muahedesiyle kabul edilen esaslar, Ermenistan ve Gürcistan hükümetleri tarafından da kabul edildi ve Türkiye ile Ermenistan ve Gürcistan arasındaki hudut tesbit edildi ve böylece Millî Misakın doğu sınırına ait hükümler gerçekleşmiş oldu.

Bunu takiben 1.12.1921 tarihinde, meşhur Troçki'nin halefi olan Fronze Yoldaş Ankara'ya gelerek, Ukrayna Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti adına bizimle bir Dostluk Muahedesi imzaladı.

ZAFER TAKI — Sakarya Zaferi'nden *sonra Ankara İmalâtı Harbiye Fabrikası tarafından Ankara'da, istasyondan Meclis'e giden yol üstünde yapılan zafer takı görülüyor. Halk o zamanlar bu fabrikaya Tophane derdi.*

MOSKOVA MUAHEDESİ — *Moskova Andlaşmasını imza için Rusya'ya giden İktisat Vekili Yusuf Kemal ve Maarif Vekili Doktor Rıza Nur Beylerle Ali Fuat Cebesoy'un başkanlığındaki elçilik mensupları, Moskova'nın büyük operasındaki şeref locasında o zamanki Sovyet Hariciye komiseri Çiçerin ile. Heyet 11.12.1920 de yola çıkmış, Andlaşma 16.3.1921 de imza edilmişti.*

ZİYA GÖKALP

Türkiye'de sosyoloji ilminin okullarda tedrisine ve Türkçülük cereyanının doğumuna sebeb olan Ziya Gökalp bir müderris, bir mütefekkir, bir müellif ve bir şair olarak sayısız eser bırakmış, bu arada Avrupai mecmuacılığın memleketimizde kurucusu sıfatını da kazanmıştır.

Kendi anadilinden başka arapça, farsça ve fransızcaya bihakkın vakıf olan bu büyük mütefekkir, İttihat ve Terakkiye intisap ederek bir partili olarak çalışmışsa da asıl verimli olduğu sahayı asla terketmemiştir.

Mütareke esnasında sürüldüğü Malta'dan dönüşünde Diyarbakır'daki evini bir Sosyoloji müzesi haline getiren Gökalp Maarif Vekâleti telif ve tercüme dairesi Reisliği ve B. M. M. 2. devresinde Diyarbakır Milletvekilliği yapmıştır. 25 ekim 1924 te ölmüş, Sultan Mahmut Türbesine defnedilmiştir. 16 - 17 nci sahifelerimizde büyük mütefekkirin bir tablosunu sunuyoruz.

Türk Büyükleri Serisi

Hayat

Ziya Gökalp

SUSİ WONG

15

YAZAN : RICHARD MASON
ÇEVİREN : SADUN ALTUNA

GENÇ çiftten özür dileyerek ayrıldım ve kızı aramağa koyuldum. Rıhtımda durmuş sabit nazarlarla denize bakıyordu. Bu sefer kan beynime fırlamıştı.

— Beni bırakıp sıvışmağa utanmıyor musun ?... dedim.

— Alay mevzuu olmak istemediğim için kaçtım... dedi. Evlendikten sonra da böyle olacağına eminim. Çünkü ben...

İyiden iyiye tepem atmıştı. Açtım ağzımı, yumdum gözümü. Bu arada mâneviyatını büsbütün rencide etmemek için, hayli yükseltmeğe uğraştım. Her zamankinden daha güzel olduğunu, onunla her yerde iftihar edeceğimi, benim için en ideal kadın olduğunu söyledim.

Bundan sonra kolundan tuttuğum gibi gelinlik elbisesini almak için çarşıya götürdüm.

■

Nihayet büyük gün geldi. Sabah erkenden koşup, selofana sarılmış duman mavisi renginde üç orkide aldım. Susi de hazırlandı. Kanarya sarısı ipekten entarisi içinde masallardaki Çinli prenseslerden farksızdı. Kenardan yırtmaçlı dar elbise mütenasip vücudünü bütün güzelliğiyle ortaya çıkarıyordu. Saçını düz taramış, alnına da perçem şeklinde oturtmuştu. Soluk mavi renkte gelin çiçekleri, entarisinin parlak sarısı ile çok iyi uymuştu.

— Şu anda meşhur bir adam olmak isterdim... dedim. O zaman nikâhımızı bütün dünya gazeteleri yazar, sinemalarda gösterilirdi. Bakalım şimdiye kadar kimse bu derece güzel bir gelin görmüş mü ?...

Az sonra İngiliz konsolosunun karşısında idik. Oda bu defa pırıl pırıldı. Adam, kar gibi beyaz gömleğiyle sırıtarak bizi karşıladı. Hong Kong valisi bir saat sonra kendisini ziyarete geleceği için bürosuna çeki düzen vermişti. Kısa bir selâmlaşmadan sonra işin resmî safhasına geçildi. İki şahit masanın birer ucuna geçtiler. Bunlardan biri İngilizdi. Konsolos, kalıbı ile taban tabana zıt bir ciddiyetle evliliğe ait öğütleri, yazılı bir kâğıttan okuduktan sonra, İngiliz kanunlarına göre bizi karı - koca ilân ettiğini bildirdi. Bundan sonra evlenme kütüğünü bize doğru uzattı. Susi, önce Çin harfleriyle «Lomax Mee-ling» yazdı, sonra da Latince olarak kıvrak bir «Susi Lomax» attı. İmza merasimi bitince hep birlikte günün şerefine Portekiz şarabı ile kadeh tokuşturduk. İri kıyım konsolos ömrümde ilk defa olarak yaptığı bu işten duyduğu gururu veciz kelimelerle dile getirdikten, bize saadetler diledikten sonra vedalaştık. Tam sokak kapısına geldiğimiz zaman sekreter kız nefes nefese gelerek Susi'nin eline küçük bir paket sıkıştırdı ve sarılarak öptü. Her iki kadının da gözlerinden birer damla yaş indi. Susi kutuyu açıp baktı. Bu, harikulâde zarif bir pudralıktı. İki kadın tekrar sarmaş dolaş oldular, sonra tozlu sokağa çıktık. Ama bu defa Robert ve Susi Lomax çifti olarak...

Beco da Felicidade, yani «Saadet Sokağı»ndaki lokantalardan birinde bir masa ayırtmıştım. Birçok Çin lokantalarında olduğu gibi burasının da duvarları aynalarla kaplıydı. Çinliler nedense aynaların saadet getirdiğine inanırlar. Karşılıklı aynaların yansıması neticesinde Susi'nin sayısız hayali salonun içinde göz alabildiğine uzayıp gidiyordu.

— Bak sevgilim... dedim. Kaç kadınla birden evlendim...

— Karın olduğuma hâlâ inanamıyorum... dedi. Eğer hakikatse dünyanın en mesut insanı benim...

Çin usulü hazırlanmış ördek ile sıcak pirinç şarabı getirttik. Mutlu günümüzü böylece samimî bir hava içinde kutladık.

Akşam otele dönünce elime bir telgraf verdiler. Kay Fletcher, hastanedeki yerin en geç bir hafta sonra hazır olacağını bildiriyordu. Bu hale göre, daha yedi gün balayı yapabilirdik. Susi'nin kuvvetten düşmemesi için elimden geleni yapıyordum. Fazla güneşte dolaşmasına mâni oluyor, öğle yemeklerinden sonra iki saat dinlenmesine, akşamları erken yatmasına dikkat ediyordum. Arada bir Beco da Felicidade'deki kumarhanelere de uğruyorduk. Ben durmadan kaybettiğim halde, onun talihi yaver gidiyordu.

Evlendiğimiz günden beri bu kızı daha çok seviyordum. Dürüstlüğü, açık kalbliliği beni gün geçtikçe kendisine daha fazla bağlıyordu. Bu arada kıskançlığımın da arttığını hissediyordum. Meselâ ismini bir türlü telâffuz edemediğim Ah Ng adındaki otel uşağının bundan birkaç gün evvel Susi'ye yaptığı teklifiere gülmüştüm. Ama şimdi bir defasında gene böyle bir iş için odamıza gelerek kıza yılışık bir tarzda yaklaştığı zaman, kaba etine öylesine bir tekme savurdum ki, herif odanın bir köşesine yuvarlandı. Sağlam gözü acıdan büzülürken, camdan olanı da her zamanki masum edasiyle bakakaldı.

Macao'da en çok içerlediğim in-

san, otelimizin oyun salonuna gelen yarımkan bir adam oldu. Pahalı fakat âdi giyiniyordu. Elbiselerinin rengi başlı başına birer zevksizlik nümunesiydi. Üzerinde bikinili kızların bulunduğu Hawaii kıravatları takıyor ama, oyun masasına oturduğu zaman ortaya deste deste dolâr döküyordu. Kazansa da kaybetse de oralı değildi. İşte bu herif, Susi'yi görür görmez gözlerini canavar gibi kıza dikerek âdeta yercesine bakıyordu. Yanında oluşumu umursamıyordu bile.

Susi işin farkında değildi. Göz ucuyla işaret ettim. Adam o esnada krupiye'ye iki adet beşer yüz dolâr uzatmakla meşguldü. Bir yandan da Susi'ye bakıyor ve sanki, «seni de öbür kadınlar gibi bununla satın alabilirim» demek istiyordu.

Susi masaya gözlerini dikerek :

— Şu paralara bak... dedi. Ne kadar da çok.

Adamın karşısına oturdu ve masaya bir miktar para bıraktı. Ne pahasına olursa olsun bu adamla boy ölçüşmeğe karar vermişti.

— Utanmaz herif seni gözleriyle âdeta soyuyor... dedim.

— Senin kuruntun bu... diye cevap verdi. Onun kafasında oyundan başka şey yok.

Gene mağlûp olmuştum. Boynum bükük bara gittim ve hırsımdan koskoca bir bardak brandy'yi bir nefeste yuvarladım. Budalayım diye düşündüm. Kendi kendime kıskançlık yaratıyordum. Ortada belki de mühimsenecek birşey yoktu. Ama tekrar salona geçtiğim zaman yabancıyı, Susi ile yan yana oturur vaziyette buldum. Tekrar bara dönerek bir bardak brandy daha içtim. O esnada Susi sevinç içinde geldi.

— Kaybettiğim bütün parayı geri aldığım gibi üstelik de beş yüz dolâr kazandım... dedi.

Cevap vermeden içkinin parasını bar tezgâhının üstüne fırlattım.

— Bana kızdın mı Robert... diye sordu.

— Karnım çok aç, birşeyler yemek istiyorum... dedim.

Kapıdan çıkarken bir telgraf daha getirdiler. Şöyle yazılıydı : «Hastanede yatak yarın boşalıyor. Derhal gelmeniz lâzım. Kay».

Susi bu habere çek sevinmedi. Niyeti benimle birlikte birkaç gün daha Macao'da kalmaktı. Nikâh günü yediğimiz lokantaya gittik. Biraz önceki nahoş hâdiseyi unutmak için büyük bir şişe Portekiz şarabı getirttim. Hakikaten bu sihirli iksir içimdeki kıskançlık ateşini dağıttı.

Geç vakit otele döndük. Dördüncü katta asansörden indiğimiz zaman Ah Ng'le karşılaştık. Bir köşe iskemlesinin önünde duruyor, sanki arkasında oturan birini saklamak istiyordu. Koridorun loş ışığı altında, iskemlede oturan gölgeye dikkatle bakınca, üzerinde bikinili kızların bulunduğu bir kıravat farkettim. İşte korktuğum başıma gelmişti. Bu, oyun salonundaki adamdı.

Odamıza girince kapıyı kilitledim. Susi, pencereye giderek hasırdan panjuru indirdi, soyundu ve yatağa uzandı. Yüzü kireç gibi bembeyazdı. Konuşmak için dermanı yoktu.

— Geç yatmakla hâtâ ediyoruz... dedim. Yorulmak sana hiç yaramaz.

Bu anda kapı vuruldu. Açtım. Elinde çaydanlıkla Ah Ng girdi. Sahte ve yılışık bir hali vardı.

— Muhterem efendilerime çay getirdim... dedi.

İlk defa kendiliğinden çay getiriyordu. Hayra alâmet değildi bu.

— Peki, peki. Şu masanın üstüne bırak... dedim.

Duymamış gibi, elinde çaydanlık, Susi'nin yatağına yaklaşarak Kanton lehçesiyle birşeyler söyledi. Bu arada kulağıma bir rakam çalındı. Dörtlü bir rakam. Bulunduğumuz kattaki numaralar dörtle başlıyordu.

— Defol... diye haykırdım... Defol, yoksa gebertirim seni...

Adam sıvıştıktan sonra, Susi'ye ne istediğini sordum.

— Hiç... dedi. Havanın ne kadar sıcak olduğundan bahsetti.

— Bilhassa dört bilmem kaç numaralı odadaki hararetten bahsetmiş olmalı...

— Öyleyse anlatayım. Oyun salonundaki adamın, kendisiyle geceyi geçirirsem beş yüz dolâr vereceğini söyledi. Anladın mı...

Lâfını bitiremedi. Boğuk bir öksürük konuşmasına mâni oluyordu. Ertesi sabah erkenden yola çıkacağımız için fazla üstelemedim ve ışığı söndürdüm. Çok geçmeden öksürüğü dindi ve uykuya daldı.

■

Hafif bir gürültü ile uyandım. Hasır panjurdan sızan ışık, odayı hafifçe aydınlatıyordu. Sağ elimle yatağı yokladım. Susi yerinde yoktu. Başımı öbür tarafa çevirince, tuvalet masasının başında dimdik ayakta durduğunu gördüm. Giyinmişti, elinde de ayakkabılarını tutuyordu. Konuşmak istedim, ama kelimeler boğazıma düğümlendi. Sessizce kapıya doğru yürüdü, kilidi çevirdi ve dışarı çıktı. Yatağımdan fırladım. Terliklerimi giyerek arkasından koştum. Ama, Susi gözden kaybolmuştu. Odama döndüm. Sokaktan kaldırım yosmalarının şakrak kahkahaları ile Rikşa'ların yeknesak sesi duyuluyordu. Elektrik düğmesini çevirdim. Tekrar kapıyı açtım. Koridor bomboştu. Odalardan çıt çıkmıyordu.. Acaba bunlardan birisinde mi dive düşündüm. Meflûç vaziyetteydim âdeta. Asansöre doğru koştum. Cam gözlü uşak köşe iskemlesinde uyukluyordu. Olanca kuvvetimle sarsarak uyandırdım.

— Karım nerede... dedim.

Uyku sersemliği içinde, hiçbirşeyden haberi olmadığını yemin ederek söyledi. Elimi kaldırarak menhus suratlı herifin ağzını dağıtmak istedim ama bitik durumdaydım. Herşeyden bıkmıştım. Taparcasına sevdiğim Çin'den bir anda nefret ettim. Durmadan sırıtan bu suratlardan, ne oldukları belirsiz adamların kaynaştığı bu sefahat yatağı Macao'dan, hasılı herşeyden, hattâ Susi'den bile nefret ediyordum. O güzel vücudu ile şimdi kimbilir hangi iğrenç adamın koynundaydı. Odaya dönerek kendimi yatağa bıraktım. Âşık olduğum bir Çinli dansözle körükörüne evlenmiş, bana ebediyen sadık kalacağına inanmıştım. Ama, şimdi, rasladığı ilk zengin adama, daha balayımız bitmeden kaçmıştı. Kendi kendimi bu gafletimden dolayı tokatlamak istiyordum.

Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum, hâlâ yatağa uzanmış, pancurlardan sızarak tavanda çizgiler halinde iz bırakan gölgelere dalmış hareketsiz dururken kapı açıldı. Susi girdi. Elektriği açtım. Yüzü bembeyaz gözlerinin altı mosmordu. Önümde dimdik durarak :

— Sana göre kadın olamıyacağımı her zaman söyledim Robert... dedi. Benimle üzüleceğini bildiğin halde neden evlenmek istedin ?...

En âdi sokak kadınlarına bile söylenemiyecek bir kelimeyi olanca kuvvetimle yüzüne haykırdıktan sonra kalktım ve odayı terkettim. Şuursuz olarak Macao sokaklarını arşınlamağa başladım. Gece rutubetli ve kasvetli idi. Birden kendimi büyük bir kilisenin harabesi önünde buldum. Sokak kapalıydı. İki projektör geçit maniasını aydınlatıyordu. Kısa boylu bir Portekiz eri geri dönmemi işaret etti. Bu manianın gerisinde Kızıl Çin bulunuyordu. Dizlerim yorgunluktan titriyordu. Yanık kilisenin duvarı dibine çökerek oracıkta uyuyakaldım.

Tekrar uyandığım zaman saat yedi buçuktu. Vapur onda hareket edeceğine göre kaybedecek vakit yoktu. Koşa koşa otele döndüm. Susi, yatakta idi. Göz kapakları ağlamaktan şişmişti. Hazırlanmasını kesin bir lisanla söyledikten sonra duş yapmak için beşinci kattaki banyo odasına gittim. Duşun altına girerken gözlerim beyaz fayansların üstündeki kırmızı lekelere takıldı. Bu lekeler her tarafa yayılmış durumdaydı. Tam oda hizmetçisine haber vereceğim sırada lâvabonun üstünde bir mendil farkettim. Bu mendili ben Susi'ye nikâh günümüzde almıştım. Kan içinde idi. O zaman durumu kavradım. Öksürük nöbeti tutar tutmaz beni fazla telâşa düşürmemek için buraya gelmişti. Banyonun her tarafını kaplıyan lekelere bakılacak olursa ağzından feci şekilde kan boşanmıştı. Halbuki ben, onun bu inceliğini anlıyamamış, utanmadan en ağır şekilde itham etmiştim. Derhal odaya koştum, ve Susi'nin ayaklarına kapanarak ondan özür dilerim.

(Devamı gelecek sayıda)

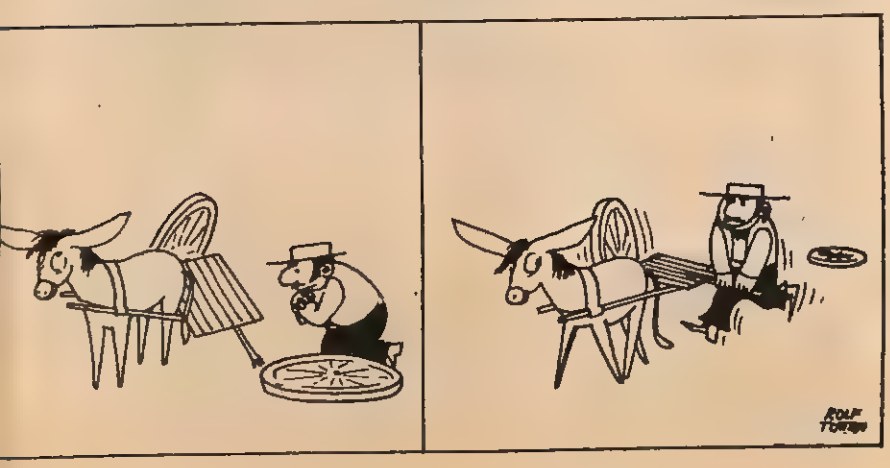

Venedik Filim

24 ağustosta başlayıp 15 gün devam ettikten sonra 7 eylül akşamı sona eren 19 uncu Venedik Filim Festivali, bu sene de büyük alâka gördü. 7 eylül pazar akşamı, Festival jürisi, seyrettiği filimlerin ve sanatkârların birincilerini ilân ederken, etraftan yükselen bazı itiraz sözlerine rağmen verdiği karardan katiyetle emindi. Gondollar ve kanallar şehri Venedik'te yapılan gondollu festivalde birinciliği «Mahamatsu No Issho — Sergerde» isimli Japon filmi, en iyi aktriş mükâfatını, «Black Orchid — Kara Orkide» isimli filimdeki rolüyle Sophia Loren ve en iyi aktör mükâfatını da Alec Guiness kazanmışlardır. Derece alan rejisörler de Fransız Louis Malle ile İtalyan Francesca Rosi olmuştu.

MUZAFFER — Venedik Filim Festivalinin bu seneki taçsız kıraliçesi İtalyan aktrisi Sophia Loren oldu. Sophia'nın kıraliçeliği büyük bir sürprizdi. Bu sürprizi hazırlıyan başlıca âmil de Carlo Ponti'nin cazip karısı Sophia Loren'de gizli kalmış olan dram kabiliyeti. Sophia «Black Orchid — Kara Orkide» isimli kordeledeki başarılı oyunu sayesinde Festival jürisi tarafından «Yılın Aktrisi» seçilirken, filimdeki partneri Amerikan aktörü Anthony Quinn de takdirleri üzerine topluyordu. «Kara Orkide» bir Amerikan gangsterinin İtalyan asıllı dul karısıdır. Film, işte bu kadının hikâyesini nakletmektedir.

İKİ YIL PEŞPEŞE — Cazip İtalyan aktrisi Antonella Lualdi, geçen yıl festivalin alâka çeken yıldızlarından biri olduktan sonra bir müddet evvel nihayete eren 19 uncu Venedik Filim Festivalinde de aynı alâkayı fazlasiyle topladı. Lualdi Festivale kocası, aktör Franco Interlenghi ile beraber geldi.

GÜZEL DE LÂF MI ? — Sophia Loren, Festivale katılan filminde, birinci sınıf bir dram sanatkârı olarak ortaya çıkarken onun peşinden ikinci bir sürpriz peydah oldu. Fransızların her şeyi, Brigitte Bardot, «En Cas de Malheur — Felâket Anında» isimli kordelesiyle cinsî cazibesi kadar esaslı bir sanat sahibi olduğunu da ortaya koyuyordu. Brigitte, Sophia gibi bir birincilik kazanmadıysa bile, binlerce Venedikli, Lido sahillerinde bu genç ve güzel kadın için biribirine girdi. Onun da zaferi bu cinstendi işte.

KAZANAN FİLME GELİRKEN — Aktör Hiroshi Inagaki ve zarif bir kadın olan Hideko Takamine'nin başrollerini oynadıkları «Mahamatsu No Issho» isimli Japon filmi jüri tarafından birinci ilân edildi. Resim, Mamie Van Doren, alâka çekici tuvaletiyle filmin gösterilişine gelirken çekilmiştir.

Festivali

RUMBA KIRALININ KARISI — Lâtin Amerika müziğinin bir numaralı temsilcisi Rumba Kıralı Xavier Cugat ve sehhar karısı Abbe Lane, Avrupa'da çıktıkları seyahati Venedik'e kadar uzattılar. Hareketli kalçaları ve büyük ağzı ile şöhret yapan Abbe Lane ateşli İtalyan gençlerinin elinden ancak polisler vasıtasiyle sıyrılarak Japon filmi «Mahamatsu No Issho — Sergerde» nin gösterilişine gelebildi.

DANTELLİ İSPANYOL — Rejisör Mann tarafından perdeye aksettirilen «God's Little Acre — Allaha Adanan Toprak», rejisörü ve başrolünü oynıyan aktör Robert Ryan ile bir sanat değeri arzetti. Diğer taraftan Sarita Monteil ve Tina Louise gibi Lâtin ırktan gelme iki şuh kadın da başrollerde mükemmel birer cinsî cazibe âbidesi haline geldiler. Resim, dilber yıldız Sarita Monteil'i göstermektedir.

TINA LOUISE — Kırmızı saçları, yeşil gözleri mütenasip endamı ile Festivalin gözdesi haline gelen Tina Louise, «God's Little Acre — Allaha Adanan Toprak» daki rolünde Venedik Festivali jürisinin dikkatini üzerine çekti. Filmin gösterildiği gece festival sarayına muhteşem bir kıyafetle gelen güzel yıldız Tina Louise'e bakıp iç çekenler, «Amerikan sansürü biraz daha müsamahakâr olsaydı bu kadını daha sere serpe seyretmemiz mümkündü» diye hayıflanıyorlardı.

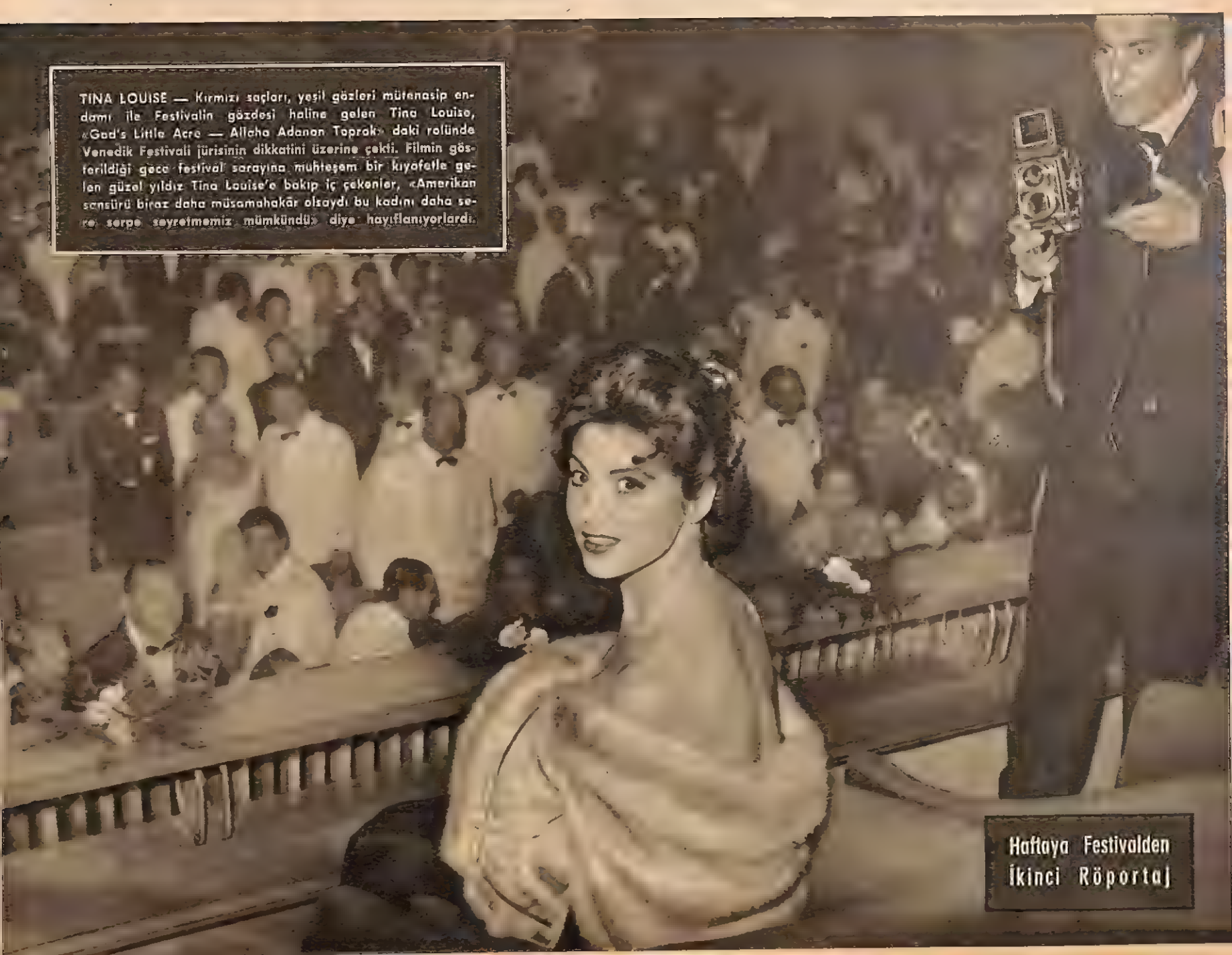

Haftaya Festivalden İkinci Röportaj

OSMANLI SARAYLARINDA

Harem Hayatının içyüzü

YAZAN: ÇAĞATAY ULUÇAY

17

HÜRREM Sultan heyecan içinde idi. Sevgili Süleyman'ı seferden geliyordu. Kocaman Irak'ı fethetmiş, hazinelerini, ganimetlerini katar katar ordusiyle beraber İstanbul'a getiriyordu. Her sefer dönüşünde olduğu gibi bu sefer de kendisine pek çok hediyeler verecekti; bu ne kadar güzel bir şeydi.

Tam bu sırada yüzü gerildi, badem gözleri bir hat gibi büzüldü, rengi soldu. Cariyeler Baş Kadınlarının bu haline bir mâna veremediler. Fakat Hürrem Sultanın sinirlendiği, öfkelendiği zamanda böyle yaptığını bildiklerinden seslerini de çıkaramadılar. Yalnız biribirlerinin kulağına :

— Ne oldu ? Ne oldu ?...

Diye mırıldanmaktan da kendilerini alamadılar. Evet, Hürrem Sultan sefer dönüşlerini hem seviyor, hem de nefret ediyordu. Bir sefer dönüşünde Mahidevran'ın yıldızı sönmüş, kendisininki parlamıştı. Ya Kanunî Sultan Süleyman Harem'e gelince bu cariyelerden birisinden hoşlanır da kendisini bir bohça gibi bir köşeye atıverirse hali ne olurdu ? Onun için bu cariyeleri Harem'den atmalı, ona göstermemeli idi. Bunları hatırından geçirince tekrar yüzü gülmeğe başladı ve kendi kendine mırıldandı :

— Bu güzel cariyeler yarın burada olmıyacaklar !

Fakat bu sevinci de uzun sürmedi. Yüzü tekrar soldu, gözleri kapandı. Bu Osmanlı Haremi idi. Ordular zaferden zafere koşuyor, fethedilen yerlerin en güzel kadınları Osmanlı Haremine gönderiliyordu. Bunları Harem'den atmak neye yarardı ? Sanki bunlar giderse yerlerini başkaları almıyacak mıydı ?

TEHLİKELİ BİR OYUN...

Ama her zaman da kıskançlık, çekememezlik duyguları içinde yaşıyamazdı ya... Bunun için Padişahı sınamaya karar verdi. Kıskançlıktan ölmektense bu kızlardan en güzellerini Padişaha takdim etmeli idi. Kendisini kabul ettiği gibi Hünkâr bunları da yatak odasına kabul ederse kendisini sevmediğini anlıyacaktı. Şayet kabul etmezse kendisini seviyor demekti.

Ne olursa olsun bu tehlikeli oyunu oynamıya karar verdi.

Kanunî Sultan Süleyman, muhteşem ordusiyle İstanbul'a döndü. Şenlikler ve donanmalar arasında Eski Saraya geldi. Ertesi gece Hürrem Sultan en güzel cariyelerden birisini giydirip kuşandırıp Hünkâr yatak odasına gönderdi. Yüreği patlıyacak gibi çarpıyordu, yüzü kızarmıştı. Sevgilisi elden gidiyordu. bahtını, şansını kendi yetiştirdiği bir cariyeye kendi eliyle teslim ediyordu. Nerede ise hıçkıra hıçkıra ağlıyacaktı. Fakat biraz sonra cariyenin yanına döndüğünü görünce sevinmeğe başladı :

— Efendimiz ! Padişahımız sizi bekler !...

Sözleri işitince yerinden fırladı, koşa koşa Süleyman'ın odasına girdi. Derhal Süleyman'ın boynuna sarılarak sevinç gözyaşları dökmeğe başladı. İşte o zaman Hürrem Sultan, Kanunî'nin kalbini fethettiğini anladı. Kanunî onu okşadıktan sonra yazdığı şiiri tok ve gevrek sesiyle okumağa başladı.

Bu şiir şöyle başlıyor :

«Celîs-i halvetim, vârım, habibim, mâh-ı tâbânım
Enîsim, mahremim, yârım, güzeller şâhı sultânım
Hayâtım, hâsılı ömrüm, şarâb-ı Kevser'im Adn'im
Bahârım, behçetim, rûxum, nigârım verd-i handânım.»

Hürrem Sultan, Kanunî Sultan Süleyman'ı avuçları içine aldıktan sonra plânlarını tatbike başladı. Hiçbir şeyden çekinmiyordu. Hattâ cinayetten bile...

Kurbanlarının ilki Makbul İbrahim Paşa oldu.

1524 yılı idi. Sultanahmet Meydanı, Çaldıran, Mercidabık ve Ridaniye zaferlerinden alınan ganimetlerle baştan başa donanmıştı. Ayasofya Camiinin sol ilerisinde muhteşem bir saray yükseliyordu. Bu sarayı, Kanunî Sultan Süleyman, masrafları kendisinden olmak üzere yaptırmış ve eniştesi olacak sevgili arkadaşı İbrahim'e hediye etmişti.

Kurulan otağlar ve çadırlarla Sultanahmet Meydanının manzarası değişmişti. Düğün töreni başlayınca başta Padişah olmak üzere bütün devlet adamları ve İstanbul'un ileri gelenleri İbrahim Paşa sarayına davet edilerek yedirilmiş, içirilmiş ve eğlendirilmişti. Düğün geceli gündüzlü 15 gün sürdü. İstanbul fethedilelden beri, halk böyle debdebeli ve eğlenceli bir gün görmemişti. Bu düğünde âlimler biribirleriyle münakaşa ederlerken, halk da dışarıda çalınan sazların ve oynanan oyunların verdiği neşe ile eğleniyordu.

Geceleri havaî fişekler atılıyor, yakılan binlerce meşalelerle meydan pırıl pırıl aydınlatılıyordu.

Gündüzleri cambazlar, güreşçiler, köçekler hünerlerini göstermek suretiyle halkı eğlendiriyorlar, yeni bir zaferi kutluyormuş gibi kendilerinden geçiyorlardı. Kanunî Sultan Süleyman, eniştesi için hazinesinin ağzını açmış durmadan masraf yapıyor, halka, devlet adamlarına ziyafetler çekerek onlara ihtişamını, kudretini göstermek istiyordu.

Çünkü bu düğün sevgili arkadaşı ve Sadrazâmı İbrahim Paşa ile kız kardeşi Hatice Sultanındı. Kanunî hayatta en fazla İbrahim'i sevmiş ondan hiçbir şeyini esirgememişti. Düğün günü sık sık saraya gidiyor eğlenceleri seyrediyordu.

Yine bir gün İbrahim Paşa sarayına gitmiş, eniştesi ve saray halkı tarafından büyük bir merasimle karşılanmıştı. İbrahim Paşa ile dereden tepeden konuşuyorlardı. İbrahim Paşa bir ara sözü kendi sarayına intikal ettirerek :

— A Sultanım ! Benim sarayım sizinkinden güzel ve büyüktür !

Diye söze başlayınca, Kanunî'nin bu söz karşısında canı sıkılmış, sinirden dişleri biribirine çarpmağa başlamıştı. Fakat İbrahim Paşa bu işi bir espri ile tatlıya bağladı :

— Tabiî Sultanım... dedi, benim sarayımın sizin gibi haşmetlû bir misafiri var...

BİR KEMAN SESİ !...

Kanunî, İbrahim Paşanın daha ziyade bu taraflarını severdi. Kendisinin İbrahim'i tanıması da pek enteresan bir hikâye idi.

Şehzadeliği zamanında Manisa'da pek genç bir Sancak Beyi iken bir akşam sokakları dolaşıyordu. Bir evin önünden geçerken nefis bir keman sesi işitti. Bu bir dul kadının evinden yükseliyordu. Kemanı çalanın kim olduğunu öğrenmek istedi. Ve kapının önünde durdu.

Şehzadeyi görenler yerlere kadar eğilerek evin kapılarını açmışlardı. İşte Kanunî Sultan Süleyman, köle İbrahim'i, kemanını ve sözlerini ilk defa bu kapının önünde beğenmiş derhal onu dul kadından satın alarak içoğlanları arasına katıştırmıştı.

İbrahim, Kanunî ile yaşıttı. Enderuna alınan İbrahim'i, Sulton Süleyman sık sık görüyor onunla konuşuyordu. Zaman zaman da vazifeler veriyordu. Bu denemelerde İbrahim çok başarılı oluyordu. Şehzadenin mizacına göre söz söylüyor ve işleri onun arzusuna göre yapıyordu.

Şehzade Süleyman, kısa zamanda İbrahim'i o kadar çok sevdi ki, annesi Hafize Sultan ve Baş Kadını Mahidevran kadınla oturdukları zaman onu da meclise alıyor, sanki İbrahim de bu ailenin efradı imiş gibi onlarla konuşuyor, kemaniyle, sohbetleriyle Şehzade Süleyman'ın ailesini eğlendiriyordu. Bu yüzden Hafize Sultan ve Mahidevran kadın İbrahim'i hem beğeniyorlar, hem de takdir ediyorlardı. O da aynı hislerle onlara bağlı idi.

Kanunî zevklerinde, eğlencelerinde daima onu yanında bulunduruyor, beraber yiyip içiyorlar, istikbale ait proje ve plânları birlikte çiziyorlardı. İşte bu sebepten Kanunî Sultan Süleyman Padişah olur olmaz, çok sevdiği İbrahim'i 1523 te Sadrazâm yaptı. 11 ay sonra da kız kardeşi Hatice Sultanı verip onu ailenin fertleri arasına soktu.

Kanunî ile İbrahim Paşa yine biribirlerinden ayrılmıyorlar, sık sık ziyafetler tertibederek eğleniyorlardı. Genç Padişah ve Veziriâzam çok çalışıyordu.

Hele Mohaç Meydan Muharebesinin kazanılmasında gösterdiği cesaret ve kahramanlık onu Padişahın nazarında çok yükseltmişti. 1529 da yapılan ve iyi netice alınamıyan Birinci Viyana Muhasarası, halka bir zafer şeklinde duyurulmuş, Türk ordusunun, Avrupa'nın kalbine kadar ilerlemesinde İbrahim Paşanın büyük rolü olduğu ilân edilmişti. *(Devamı gelecek sayıda)*

DÜĞÜNDE GÖSTERİ — İbrahim Paşa Sarayı'nda tertip edilen sünnet düğünlerinde türlü gösterilerle Harem halkı ve İstanbullular eğlendirilirdi. Bu arada hayvan ve cambazların gösteriler yapmalarına, güreşlerine, döğüşlerine önem verilirdi.

SÜNNET DÜĞÜNÜ — (Solda) Arka plânda, Sultanahmet Meydanı'nda inşa edilen İbrahim Paşa sarayı görülmektedir. Birçok sultanların düğünleri ve şehzadelerin sünnet düğünleri bu sarayda yapılmıştır. (Sağda) Bir sünnet düğününde esnafların geçişi tasvir ediliyor (III. Murat Surnamesinden).

Hayat'ın hikâyesi

UĞURLU TABLO

YAZAN: PERNETTE CHAPONNIÈRE

ÇEVİREN: PERİHAN BOZKURT

HAZİRAN ayında bir pazar günü avare avare dolaşıyordum. Hava çok güzel olduğu için çoğu sayfiyelere gitmişti, sokaklarda derin bir sessizlik vardı. Ara sıra bir kedi veya kapının eşiğine oturup örgü ören bir kapıcı kadına tesadüf ediyordum. Sanki Paris'te değil de ıssız bir köyde idim.

Böylece yürürken, içi bir sürü acayip eşya ile tıklım tıklım dolu küçük bir dükkânın önüne geldim. Bir antikacı dükkânı desem, değildi. Elden düşme eşyaları alıp satan bir yer olmalıydı. Üç ayaklı iskemleler, çatlak aynalar, bölük pörçük kitaplar göze çarpıyordu. Çoktan beri ben de fildişi güzel bir vazo arıyordum. Belki de bu bitpazarı misali dükkânda bulabilirdim. Burnumu cama dayayıp içerisini tetkike koyuldum.

O zaman kapının yanında oturan yaşlı adamcağızı farkettim. Başında artık kimsede görülmiyen eski takkelerden vardı. Dizlerinde tombul bir kedi oturuyordu.

— İçeri girsenize !... dedi.

— Ama, dedim şaşırarak, bugün pazar. Pazar günü dükkânınızı açıyor musunuz ?

Omuzlarını silkerek :

— Burada olduğuma göre dükkân açık demektir. Size saadet getirecek şeyi bulmak isterseniz girin içeri...

Gülümsiyerek ilâve etti :

— Emin olun pek çok kimseye benim dükkândan aldıkları şeyler uğur getirdi.

İçeri girdim. Dükkânda akıl almıyacak kadar çeşitli, karışık eşya vardı. Hemen tetkike koyuldum. Ufak masaların yerini değiştiriyor, çekmeceleri açıp kapatıyor, hafif küf kokan kitapları karıştırıyor, tozlu şemsiyeleri silkeliyordum...

Bu dükkânda ne ararsan vardı, ama şu benim fildişi vazo yoktu işte. Artık çıkıp gitmek niyetindeydim ki gözüme yüzü duvara çevrilmiş XVI. Louis stili çerçeveli bir tablo ilişti. Fevkalâde güzel, yağlıboya bir tabloydu bu. Üç köşeli şapkası yan yatmış, elma kemiren küçük bir palyaço resmiydi. Herhalde on sekizinci asırda yapılmış olmalıydı. Arka plânda mavimsi boyanmış Wateau Parkı göze çarpıyordu. Çocuk bana sanki şeytanca gülümsüyordu.

Dükkân sahibi resme bakakaldığımı görünce :

— Bu küçük tabloya mı bakıyorsunuz ?... dedi. İmza yok üstünde ama meşhur bir ressamın imzası olsa şaşılmaz hani.

— Kim sattı size bunu ?

Omuzlarını silkerek :

— Bilmem, bir yabancı, dedi. Zannedersem muharrir olduğunu söylemişti. Ama bu güzel tablodan para için ayrıldığına bakılırsa yazıları pek işe yaramıyor olmalı.

Adamın sözlerini tamamlamasını zor bekledim. Bir tek düşünce vardı kafamda. Bu küçük palyaçoya sahip olmak.

Titriyerek :

— Kaça satarsınız bunu ?... diye heyecanıma mani olarak sordum.

— Tablo çok hoşunuza mı gitti ?

Pek fazla beğendiğimi de belli etmek istemiyordum.

— Evet, oldukça, dedim. Kaça verirsiniz ?

Söylediği fiat hayli fazlaydı ama tabloyu öylesine beğenmiştim ki biriktirdiğim bütün parayı vermekten çekinmiyecektim. Altı ay sinemaya da gitmeyiverirdim ne olurdu?

— Âlâ ! dedim. Alıyorum.

Adam bu tablonun bana neye mal olduğunu nereden bilsin ? Sakin sakin :

— Çok iyi ettiniz ! dedi.

— Yanımda beş bin frank var, dedim. Buyrun bunu kaparo olarak...

— Peki ! Yarın tabloyu getirdiğim zaman da gerisini verirsiniz.

Yarın mı ? Ya bir aksilik çıkar da tabloyu getiremezse ? Neden bilmiyorum bu küçük palyaço sanki benim uğurum olacakmış gibi bir his doğmuştu içime.

Yalvarır gibi :

— Bugün getiremez misiniz ? diye sordum. Şimdi benimle ?...

— Şimdi mi ? dedi. Öyle ya, neden olmasın ? Bugün de pazar. Şöyle ufak bir gezinti yapmış oluruz.

Böylece kediyi ve tabloyu ufak bir el arabasına yerleştirip, yaşlı adamcağızla beraber eve doğru yollandık.

Eve gelince biriktirdiğim parayı verdim, bir bardak da meyva suyu içtikten sonra gitti.

Yalnız kalınca tabloya doya doya baktım. Sonra şöminenin üstüne astığım zaman bana Palyaçom sanki beni sevinçle karşılıyor gibi geldi.

— İnan yavrum ! Ben burada asılı durdukça sen mesut olacaksın !... der gibiydi.

Ertesi sabah işime yeni bir gayretle sarıldım. Şefin aksiliği, kaprisleri hiç tesir etmedi bana.

Bürodan çıkar çıkmaz doğru eve koştum. Güzel tabloma kavuşmak için sabırsızlanıyordum. Kapıyı açtığım zaman Palyaçom beni sevinçle karşılıyormuş gibi geldi.

Peynir ekmekten ibaret akşam yemeğimi masaya yerleştirirken, o gözlerinde şeytani bir tebessümle beni takibediyordu.

Kahveyi ocağa koyduğum sırada kapı çalındı.

— Kapıcı olmalı ! Ne istiyor acaba ?... diye düşündüm.

Gidip açtım. Eşikte duran kapıcı değil, uzun boylu, esmer, genç bir adamdı. Tereddüt içindeydi :

— Affedersiniz !... dedi.

— Arzunuz mösyö ?... diye sordum.

— Acaba dün küçük bir palyaço portresini satın alan siz misiniz ?

Şaşırmıştım.

— Evet benim... dedim.

Genç adam derin bir nefes aldı.

— Görmek ister misiniz ? dedim.

İçerde, şöminenin üstünde asılı.

Tabloya doğru ilerledi :

— Tamam işte benim tablom ! dedi. Sevinçten gözleri parlıyordu.

Ben ise iyice şaşırmıştım.

— Mümkünse, dedi, sizden tabloyu geri almak istiyorum. Evvelki gün o eskiciye ben sattım bunu... Paraya çok ihtiyacım vardı... Ama dün anladım ki bu küçük palyaçodan ayrılmak imkânsız benim için. Hemen alan adama koştum, size sattığını söyledi ve adresinizi verdi. İşte ben de sizi rahatsız etmek zorunda kaldım. Bilmem iade eder misiniz ?

— Ah ! Yok Mösyö ! Hayır !... dedim.

Bitap bir halde :

— Demek geri vermiyeceksiniz ?... dedi.

— Bu küçük palyaçoyu o kadar çok sevdim ki, diye cevap verdim. Geri almayın onu benden. Benim için onun ne ifade ettiğini anlıyamazsınız... Ne bileyim, sanki saadet tılsımımmış gibi bir his doğdu içimde onu görür görmez...

Adam dikkatle yüzüme bakarak :

— Siz de mi aynı şeyleri düşünüyorsunuz... diye âdeta inledi.

— Oturun rica ederim ! dedim. Oturun da sakin sakin görüşelim bu işi. Bu mükemmel tabloyu nasıl elde etmiştiniz ?

— Ben bunu bitpazarında buldum, dedi. O zamandan beri bir hazine gibi sakladım... En sıkıntılı, en üzgün zamanlarımda onun tebessümü en büyük teselli kaynağım oldu. İnanın bana, bu palyaço iyilik perisi gibi bir şey...

Ben küçük şeytana bakarak :

— İnanıyorum size... ben de aynı fikirdeyim... diye mırıldandım.

— İşte ancak yapacak başka çarem kalmadığı için ayrıldım ondan. Bu sabah bir kitabımı basmayı kabul ettiler. Onun için artık geri alabilirim...

— Ama, dedim onun bana ait olduğunu unutuyorsunuz galiba ?...

Heyecanı, neşesi birden söndü.

— Siz... siz, vermek istemiyor musunuz hakikaten ?... diye kekeledi.

Ben ise telâşla :

— Hayır... katiyen !... diye kestirip attım.

Çehresi üzüntüden sarardı :

— Peki, dedi. Anlıyorum sizi... O halde müsaadenizle gideyim artık...

O kadar perişan bir hali vardı ki acımaktan kendimi alamadım. Vicdanımla aramda bir çarpışma başladı. Herşeyden evel, bitpazarından o bulup aldığına göre, bu tablo benim değil onundu. Kırmızı - sarı elbiseli palyaçoya bir göz attım. O anda bana öyle geldi ki sanki onu zorla burada alıkovarsam artık bana uğur getirmiyecekti. Birkaç saniye düşündükten sonra :

— Peki, dedim. Mademki ondan ayrılmanız bu kadar zor... alın öyleyse !...

Ertesi gün şöminenin önünde oturmuş, mahzun mahzun, düşünüyordum. Küçük tablonun yeri bomboştu. O sırada kapı vuruldu. Açtım, gelen yine aynı genç adamdı.

— Dün, size doğru dürüst teşekkür bile edemedim... dedi. O kadar sevinmiştim ki ne yaptığımı dahi bilmiyordum...

Derin bir nefes aldı sonra birden :

— Bu akşam benimle yemek yemeğe gelir misiniz ?... diye sordu.

Ruhumu bir sevinç dalgası kapladı ve «Evet» dedim.

Hattâ o günden sonra pek çok davetlerini de kabul ettim ve nihayet bir akşam Tuileries'de otururken sorduğu ciddi suali de evet diye cevaplandırdım.

Bugün küçük palyaçomuz, evimizdeki salonda şöminemizin üstünde asılı duruyor ve ikimizi de gülen tatlı bakışları ile kucaklıyor. Dünya değerince altın verseler ne o ne de ben yine de ondan ayrılmayız artık.

Moda

JACQUES FATH VE CHRISTIAN DIOR'UN ÖLÜMLERİNDEN EVVEL ORTAYA ATTIKLARI BELE OTURMAMIŞ MODEL FİKRİ BUGÜN HEMEN BÜTÜN DÜNYA MODACILARI TARAFINDAN BENİMSENMİŞTİR

TAKDİM EDEN : SUAVİ SONAR

SYMA — Kalın yünlü kumaştan mevsimlik bir tayyör. Kollar takma olup yaka yuvarlak kesilmiştir. Tayyör vücuda oturmamış, bir sentür ile sıkılmıştır. Geniş tokası ise kendi kumaşından yapılmıştır. Eldiven ve ayakkabı aynı renktedir.

MICHEL GOMA — Bilhassa mütenasip vücutlu hanımlar için değişik bir tayyör. Bluz ve şapkası aynı kumaştan yapılmıştır. Kollar takma, ceketin boyu gayet kısadır. Eteğe konan iki büyük ve geniş cep, elbiseye ayrı bir güzellik vermektedir.

CARDİN — Mantoluk kumaştan yapılan bu tayyörün kolları takma ve truvakardır. Ceketin boyu gayet kısadır. Bel sımsıkı oturmamıştır. Yakaya iliklenen düğme ayaklı olarak dikilmiştir. Yaka icabında çıkarılabilir. Etek dar ve yırtmaçlıdır.

MAGGY ROUFF — Bej ve siyah renkte bir ansambl. Ceketi bele tam oturmamış, kollar takma ve truvakardır. Ayrıca ceket lutr kürk ile astarlanmıştır.

CARVEN — Açık gri yünlüden orijinal bir tayyör, kollar takma ve kapaklıdır. Tayyör kısa olup bele tam mânasiyle oturmamıştır.

NINA RICCI — Fosforlu kırmızı renkte bir tayyör. Kup gayet değişik ve orijinaldir. Kollar dikişlidir. Mevlâna külâhından mülhem şapkası bu sene hanımlar arasında çok revaçtadır.

PIERRE BILLET — Mor ve siyah renkte yünlü kumaştan yapılmış bir füit ansambl. Yakasız olması modele ayrı bir özellik vermektedir. Göğüs üzerinden geçen dikiş yanlarda nihayet bulmaktadır. Japone kollar dar bir şekilde yapılmıştır.

Cildinin üzerine BIOCEL'in yarattığı bir harika

Artık inkâr edilemez : cild beslenmelidir ! Şayet ihtiyacı olan unsurlardan (lipid'lerden) mahrum kalırsa, cildiniz kurur, inceliğini kaybeder ve sizi daha yaşlı gösterir. Derhal ona Biocel veriniz. Biocel, cildi yumuşatan ve aynı zamanda ona kuvvet ve hayatiyet bahşeden, genç cild zarlarından elde edilen kıymetli bir özdür. Eğer her akşam yüz ve boynunuza besleyici Biocel'li Tokalon Kremini sürerseniz, derhal değişikliği farkedeceksiniz. İlk geceden cildiniz hem yumuşar hem kuvvetlenir : ince ve yumuşak olur. Cildin kuru olmasından mütevellit tekmil küçük kusurlar yok olur. Teniniz tamamen berraklaşır.

Biocel'li Tokalon Kremini derhal tecrübe etmek menfaatiniz icabıdır.

Size de bir anahtar!...

Müşterilerimizin bir çoğu, günün birinde, böyle bir evin veya bir apartman dairesinin anahtarına sahip oluverdiler.

Bu sevinci siz de tadabilirsiniz. Bunun için sadece birikmiş paralarınızı muntazaman İkramiyeli Aile Cüzdanına yatırınız ki, kazanma şansınız da muntazaman artsın. Çünkü, her 100 liraya ayrı bir kur'a numarası verildiği için, şansınız da yatıracağınız 100 liralarla beraber artar. Çekilişlerden bir hafta önce cüzdanınızı aldığınız şubemizden kur'a numaralarınızı da istiyebilirsiniz. Çünkü, çekilişlerden önce müşterilerine kur'a numaralarını bildiren banka, YAPI VE KREDİ BANKASI'dır.

★

YILIN SON ÇEKİLİŞİNDE :

16

APARTMAN

DAİRESİ

ve

400.000

Lira para ikramiyesi

YAPI ve KREDİ BANKASI

OKUYUCU MEKTUPLARI

Gölcükten Bay Yılmaz Özkur'a :

1946 senesinin Ramazan bayramının ilk günü Ağustosun 8. gününe rastar.

■

İstanbuldan Bay Turan Eryılmaza :

Hayat mecmuasında şiir neşretmiyoruz. Böyle bir sahife açtığımız zaman sizden de yazılarınızı rica edeceğiz.

■

Sürmeneden Osman Kalafata :

Emsalinize sevk edilse bile, o sırada okumakta olduğunuza dair okuldan bir talebelik belgesi alırsanız askerliğiniz tecil edilir. İki seneden fazla açıkta beklerseniz askere alınırsınız.

■

Erzincandan Aytaç Şahine :

Okuyucularımız kadın artist resimleriyle daha fazla ilgilendikleri için kapaklara tanınmış kadın yıldızların resimlerini koyuyoruz. Dünyadaki en büyük mecmualar da böyle yapıyorlar.

■

İncesudan Naci Doğan Pulcuoğluna:

Seri halindeki pul satışı daha kârlıdır. Amerikanın 150. yılı pullarının serisi 25 liradır. Elinizdeki muhtelif serilere ait tek pulları mübadele suretiyle, sizde olmıyanlarla değişerek kıymetlendirmeniz daha doğru olur.

■

Ankaradan Bay Cemil Savaşa :

Doktorumuz diyor ki : Verem tedavisi Devlet hastaneleri dışında biraz para istiyen bir hastalıktır. Yeter ki devamlı kontroller ve tedavi yapılabilsin. Başta gelen ilâç, ümitsizliğe ve telâşa kapılmamaktadır.

■

Kıbrıslı genç okuyucumuza :

Mesleğinizle, çalışmanızla kızın ailesine itimat telkin etmeniz, bir aileyi idare edecek karakter ve yaşa sahip olmanız lâzım. Yapacağınız şey kendinizi kıymetlendirmek, beklemektir.

Okuyucularımızdan Cihan Tekine :

Hayat mecmuasında «telif haklarına ait not» bu hakların satın alındığını ifade eder. Şarkıları okuyucularımızın isteğine uygun bir şekilde vermeğe çalışıyoruz.

■

Kıbrıstan Bay Hüseyin Memişe :

Hayat mecmuası dil ve ahlâk bakımından çok nezihtir. Kızınızın okuması bilâkis faydalıdır. Esanın Türkçe okunmasında hiçbir mahzur yoktur. Münevver müslümanlar lisan üzerinde değil, dinin maksadı ve mahiyeti üzerinde dururlar.

■

Konyadan öğrenci Seyit Koyucu ve arkadaşlarına :

Gelen mektupların çokluğundan okuyucularımıza kısa zamanda cevap vermek imkânını bulamıyoruz. Süveyş Kanalı 1869 da Ferdinand de Lesseps'in teşebbüsiyle açılmıştır. Süveyş Kanalı Akdenizdeki Portsait ve Kızıldenizdeki Süveyş şehirleri arasında, kısmen göllerden istifade edilerek açılmış 168 kilometre boyunda bir deniz yoludur. Genişliği su yüzünde 80 ile 135, derinliği 11, 12 metredir. Son zamanlara kadar bir şirket halinde idare ediliyordu. Şimdi Mısır hükümetinin elindedir.

■

Bursadan Erkan Gürköke :

Sorduğunuz mecmua her halde idare etmediği için kapanmıştır. İmkân buldukça ve önemli hâdiseler oldukça spora yer veriyoruz.

■

Ankaradan Orhan Aktürke :

Bazı erkekler aldığı terbiye icabı veya yaradılış hususiyeti yüzünden, bir de mahcup tabiatlı oldukları için kız arkadaşla konuşmaktan uzak kalır. Sizde fazla bir çekingenlik varsa bir asabiyeci hekime gidiniz.

■

Rizeden İshak Köroğluna :

Evlenen erkek bir ev geçindirecek paraya sahip olmalı ve eşini kendi aile seviyesine eşit bir seviyeden seçmeli, yani görgü bakımından da denk olmasını aramalıdır. Mesut olmanın başlıca şartlarından birisi de karşısındaki insanı mesut etmeğe çalışmaktır.

Bandırdan Bay Ergin Dağcoğluna :

Dünyanın ağırlığı «6 sekstilyon 600 kentilyon ton» tahmin edilmektedir.

■

Muştan N. Ö. ye

Umumiyetle Fakülteler, fazla istek karşısında, imtihanla öğrenci alıyorlar.

■

İzmirden Yılmaz Akarcaya :

Her zaman, her yerde konuşurken fazla heyecanlanmanız bir hastalık değildir. Cemiyet içinde bulundukça bu haliniz geçer. Size yeni Arız olan bir halse bir asabiyeciye gidiniz.

■

Ankaradan Bay Mehmet Erbaşa :

Gönderdiğiniz iki imzadan tavşan resmi olanını değil, doğruca harflerle attığınız imzayı tercih ederiz.

■

Ödemişten Bay Halil Evlatoğluna :

1 — Bir yıldan beri size bir unutkanlık geldiğini yazıyorsunuz. Genç yaştaysanız bir doktora gidiniz. Yaşlılarda ekseriya hafif bir unutkanlık normaldir. 2 — Kitapların isimlerinin A harfiyle başlamasının sebebinin bir tesadüf olduğunu daha evvel üç defa yazdık. 3 — Türk artistlerinin hayatlarından bahsedeceğiz. 4 — Hayat mecmuası ciltlenirken orta sahifelerinin de dikilmesi gayet tabiidir.

■

Okuyucularımızdan T. Özdeme :

İstanbulda eskiden kalma pek çok saray, köşk, kasır vardır. Burada izahat vermeğe yerimiz müsait değil. Ayaklarınızdaki mayasıl için doktorumuz diyor ki : Hemen bir doktora, varsa bir cild mütehassısına müracaat ediniz ve kendi kendinizi tedaviye kalkışmayınız.

■

Konyadan Mustafa Ağıra :

Serbest meslege de girseniz iyi bir tahsil şarttır. İktisat Fakültesine, Teknik Üniversiteye girebilirsiniz.

■

Yozgattan Hüseyin Önaya :

Türk Artistlerinin resimlerini basacak ve kendilerinden bahsedeceğiz. Hayatın cilt kapakları 350 şer kuruştur.

Merzifondan Bayan Serpil Gülere .

Kalın kabuklu portakalların kabuklarını soymadan evvel hafifçe kazır, sonradan bu kabukları birer santim ende, iki üç santim uzunlukta bölerek yıkar ve parmak arasında ezilecek kadar haşlayıp kaynamış ve kestirilmiş olan şurubun içine atar, bir müddet daha kaynattıktan sonra soğumağa bırakırlar. Portakal dilimlerinin çekirdeklerini pek hırpalamadan çıkartmak ve ince kabuklarını soymadan kaynamış ve kestirilmiş şuruba karıştırıp kaynatmak suretiyle de portakal reçeli yaparlar.

■

Sinoptan Feyzullah Tüzünere :

Hayatın 72. sayısındaki Yusuf ile Züleyha hikâyesi orada bitmiştir. Yusufun hapisten nasıl kurtulduğu ve nasıl peygamber olduğu mukaddes kitaplarda yazılıdır.

■

Okuyucularımızdan Bayan Işınsuya:

Satranç kitaptan da öğrenilir. Fakat bir bilenden daha kolay öğrenirsiniz.

■

Ankaradan Bay İ. Hakkı Aycana :

Gönderdiğiniz bilmeceye teşekkür ederiz. Bilmecenin tertibinde kullanmış olduğunuz sözleri Hayat mecmuasında neşretmemiz mümkün değildir.

KELEBEK — Çanakkale Veteriner Müdürü Rıdvan Bali'nin kızı Ayla Bali, 18 Mart İlkokulu'nda yapılan müsamerede, giydiği orijinal kelebek elbisesiyle birinciliği kazanmıştır.

Yıldızınız diyor ki...

(19 EYLÜLDEN 25 EYLÜLE KADAR :) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Zamanı kendi lehinize kullanmalısınız. Zira mühim bir meseleyi halletmek için önünüzde pek az zamanınız kaldı. Sıhhi durumunuzda değişiklikler olabilir. His hayatında müsamahakâr olmaya çalışınız...

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Üstlerinizden takdir almanız imkân dahilindedir. Şahsi meseleleri şimdilik geri plâna atabilirsiniz. His hayatınız yavaş yavaş istediğiniz vaziyete gelecektir. Kısa bir seyahat size bu bakımdan faydalı olabilir.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Can sıkıntınızın önüne geçmelisiniz. Zira bu haliniz günlük çalışmalarınıza sekte veriyor. Yakında daha yüksek seviyelerde çalışmak imkânını bulacaksınız. His hayatınız karışık. Sıhhatiniz oldukça normaldir.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Tetkik etmekte olduğunuz mevzu yakında birinci plâna çıkarak kıymet kazanacaktır. Bir arkadaşınızla aranızdaki anlaşmazlık tatlıya bağlanabilir. Birkaç güne kadar alacağınız bir haber sizi hayli üzecek.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Çeşitli meşgaleler bulmuş görülüyorsunuz. Meslekte daha çok çalışmaya ihtiyacınız olacaktır. Kısa bir zaman sonra önünüze yeni bir fırsat çıkabilir. Ciddî meseleler üzerinde daha fazla durmanız faydalı olur.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Aklınıza gelen her şeyi yapmanız biraz hafif meşrepleştiğiniz şüphelerini uyandırıyor. Kendinize daha iyi bir şekilde çekidüzen vermelisiniz. Maddi bakımdan takviyeye ihtiyacınız var. Bu imkânı da bulacaksınız.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Bazı teşebbüslerde bulunmak üzeresiniz. Neticeleri oldukça ümit vericidir. Mânevi bakımdan daha kuvvetli olmanız lâzım. Bir hissi mesele halolmak üzeredir. Sıhhatiniz bozulabilir. Bu hususa dikkat ediniz.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Günleriniz harketlenmeye başlıyor. Yeni işler peşindesiniz. Mümkün mertebe ciddî ve iktisatlı davranmalısınız. Bütün kabiliyetlerinizi karşınızdakine göstermelisiniz. Meslekte ilerliyeceksiniz. İstikbal parlak.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Bir arkadaşınızın yardımına koşmanız lâzım. Bazı meselelerde teşebbüs kabiliyetinize göre muvaffak olabilirsiniz. Yakın bir zamanda beklediğiniz haberi almanız muhtemeldir. Sıhhatinize dikkat ediniz.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Son günlerin yorgunluğunu gidermeğe çalışıyorsunuz. Sıhhatinizi ihmal etmemenizi hatırlatırız. Gönül işlerinde daha toleranslı davranırsanız istediğiniz daha çabuk olabilir. Şanslı duruma giriyorsunuz.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Ciddî bir mesele ile karşı karşıya kalabilirsiniz. Yakınlarınıza danışmadan hareket etmemeniz tavsiye olunur. Arkadaşlarınızdan biriyle aranızda lüzumsuz bir münakaşa olabilir. Bu hususa dikkatinizi çekeriz.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Geniş bir çalışma sahası bulabilirsiniz. Yanınızdaki arkadaşlarınızı daima yardımcı olarak bulabilirsiniz. Hafta sonunda şahsi bir işiniz hallolacak. His hayatınız daha da hareketlenecek. Sıhhatiniz normal.

"Nel Blu Dipinto Di Blu" veya "Volare"

BU yaz İtalya yine turistlerin, bilhassa Amerika'dan gelenlerin istilâsına uğradı. Gelenler İtalya'nın tarihî harabelerini zevkle seyrediyorlar, akşamları da günün yorgunluğunu nefîs bir müzik dinliyerek gece kulüplerinde çıkarıyorlar. Hemen her turistin, İtalya'da geçirdiği günler zarfında zihnine bir parça takılıp kalmıştı... Lokantalardaki, gece kulüplerindeki orkestralardan, sokaklarda dolaşan çingene trubadurlara kadar hemen herkes aynı melodiyi terennüm ediyordu. Turistler sözlerinden hiçbir mâna çıkaramadıkları, hiçbir şey anlamadıkları bu melodiyi herşeye rağmen ağızlarından düşürmüyorlardı. Binlerce turistin, cazibesinden kurtulamadığı şarkının adı «Nel Blu, Dipinto di Blu» yani «Mavinin içinde, Maviye boyanmış» idi. Memleketlerine dönmek üzere İtalya'dan ayrılan turistlerin ağzında Nel Blu, Dipinto di Blu bir sakız olmuştu. Düşmüyordu.

Atlantiğin ötesinden gelenler, yazın güzel günlerini bu şarkı ile beraber İtalya'da geçirmiş olmayı kâfi görmeden aynı şarkıyı da beraberlerinde götürdüler. Binlerce Amerikalı geçen hafta aynı şarkıyı yine hep bir ağızdan, bir koro temposu ile söylüyordu. Nel Blu, Dipinto di Blu Amerika hudutları içinde en popüler, en çok sevilen ve söylenen şarkı olmuştu. Meşhur Decca plâk şirketi plâğın teksir hakkını satın alarak bir günde piyasaya 60.000 Nel Blu, Dipinto di Blu çıkardı. Bir günde 60.000 plâk küçümsenmek şöyle dursun, gözleri korkutacak bir rakamdı. Zira şimdiye kadar hiçbir plâk Amerika hudutları içinde 30.000 den fazla satışı bir günde yapamamış, satış rekorları günde 30 binin üstüne hiç çıkmamıştı. Bunu takiben, Amerikan sahne, perde ve televizyonuna mensup 14 meşhur şarkıcı, Nel Blu Dipinto di Blu'nun değişik versiyonlarını ayrı ayrı plâklara okudular. Yeni şarkı yeni bir isim de almış olduğu halde süratle yayılıyor, yükseliyordu. Nel Blu, Dipinto di Blu, «Volare» olmuştu. Yeni ismin mânası ise «uçmak» tı. Arasına, İtalyanca cümlecikler de ilâve edilen sözleri ise orijinal mânasına hemen tamamen sadık kalmıştı. Amerikalılar sandviç satılan dükkânlarda, meyhanelerde, barlarda 5 sent mukabilinde plâk çalan makinaların başına geldikleri zaman tereddüt etmeden «Volare» nin hizasındaki düğmeğe basıyorlar ve bu sevilen şarkıyı zevkle dinliyorlardı.

ÇİNGENE RİTMİ

«Volare» nin hasılat rekoru kıran versiyonunu, şarkıyı bizzat besteliyen adam, yani Domenico Modugno doldurmuştu. Sicilyalı, gönül avcısı şarkıcı, 15 gün evvel, memleketi olan İtalya'dan ayrılıp, uçakla Amerika'ya, New York'a geldi. Domenico, New York'un Idlewild hava alanında, uçağın merdivenlerinden inerken, karşısında binlerce Amerikalıyı kendisine hayran hayran bakarken gördü. Bunlar «Volare» nin genç bestekârını alkışlıyordu.

Çingene asıllı Domenico, müziğinde Rock and Roll'ün vahşi çırpınışlarını taklit etmeyip, ecdadının hâtırasına hürmet ederek, çingene melodilerinin kuş kadar hafif notalarını birbiri peşinden sıralamıştı. İlk müzik derslerini babasından alan Modugua, 14 yaşında, yalın ayak gezen bir mahalle çocuğu iken ilk bestesini yapmıştı. İşte o zamandan beri birçok besteler meydana getiren ve gitarını titreten bu adamın hakiki başarısı «Volare»de, asıl adı ile Nel Blu, Dipinto di Blu'da ortaya çıktı.

30 yaşındaki Domenico, Nel Blu, Dipinto di Blu'yu besteleyip piyasaya çıkardığı güne kadar hiçbir şöhrete sahip değildi. Sanatkâr olmadan evvel, turistik lokantalarda garsonluk da yapmış, zengin Amerikalılara tabak tabak meşhur İtalyan makarnası Spaghetti'den taşımıştı. Bir ara da televizyona merak sardı ve 13 hafta müddetle devamlı olarak oynayan Alexandre Dumas'nın meşhur eseri «Üç Silâhşörler» in televizyon temsilinde Athos'u canlandırdı.

BABA OLUYOR

Amerika'ya gittikten sonra televizyon şirketlerinden de büyük alâka gören «Volare» bestekârı, bu şirketlerden biriyle fevkalâde parlak bir kontrat imzaladıktan hemen sonra palas pandıras memleketine dönmek zorunda kaldı. Roma'daki karısı bir erkek çocuk dünyaya getirmişti. Karısını ve üç günlük oğlu Marco'yu gördükten sonra temsillerinde hazır bulunmak üzere yine derhal Amerika'ya dönen Domenico, gitariyle birlikte televizyon perdesinde, «Volare» yi defalarca söyledi. Yine milyonlarca Amerikalının kalbini fethetti. Domenico Modugno, şimdi yeni bir şarkının ışığını müzikseverlerin üzerine çevirmeye hazırlanmaktadır. «Io» yani «Ben» isimli bu şarkının da «Uçmak» tan hiç geri kalmıyacağı, Decca plâk şirketi patronlarının en sabit fikri haline gelmiş bulunuyor.

DOMENICO MODUGNO — «Nel Blu, Dipinto di Blu» veya «Volare» Türkiye'deki müzikseverlerin de en çok sevdiği melodilerden birisi oldu...

"daha güzel olmak" SCHERK ile başlar

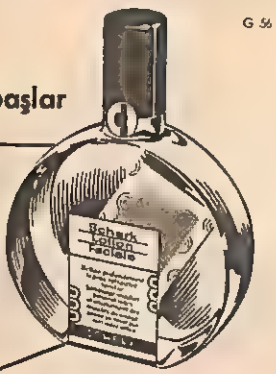

G 56

Cazibenizi yapan nedir?

Harikulâde teninizdir!

Ancak fevkalâde berrak bir yüz tenine sahip olan kadınlar, hakikaten güzel ve cazip sayılır. Siz de, Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonunun bahşettiği tazeliğe hiç zahmet çekmeden kavuşabilirsiniz. Derhal sihirli tesirini gösteren Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonu cilde nüfuz eder, mesamelerde biriken kirleri kökten temizler ve cildin her hücresine yepyeni bir hayatiyet bahşederek, tene harikulâde bir tazelik verir. Teninize bu imkânı vermekte geç kalmayınız: sizi derhal inandıracak olan Scherk tecrübesini bugünden deneyiniz.

İŞTE İNANDIRICI SCHERK TECRÜBESİ

- Yüzünüzü mutadınız veçhile iyice yıkayıp temizleyiniz.
- Sonra bir parça pamuğa biraz Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonu katınız ve yüzünüze ovarak sürünüz.
- Pamuk kirlenir, cildiniz tertemiz olur! Yüzünüzde fevkalâde bir rahavet hissedersiniz.

Scherk Lotion Faciale YÜZ LOSYONU

15 temmuzda, Irak ihtilâlinden tam 1 gün sonra, Amerikan kuvvetleri Beyrut plâjlarına çıktılar. Karaya ilk çıkan birlik 2. Deniz Piyade Tümeni'nin 2. Alay'ı idi. Bir müddet sonra Amerikalılar kuvvetlerinden bir kısmını geri çekmeye karar verdikleri zaman, ilk tahliye edilen gene bu birlik oldu. Geçenlerde 2. Alay İstanbul'a geldi. Lübnan sahillerine tam teçhizatlı muharipler döken çıkarma vasıtaları şimdi de Dolmabahçe'ye omuzlarından fotoğraf makinleri sarkan neşeli turist gruplarını boşaltıyordu.

Beyrut - İstanbul

Hayat ekibi Ortaşark seyahati esnasında Beyrut civarında yerleşmiş olan Amerikan 2. Deniz Piyade Tümeni'nin 2. Alay'ını da ziyaret etmiş, fotoğraflar çekmiştir. Bu resimlerden bazılarını sözü geçen birliğin Beyrut'tan sonra ilk molası İstanbul'u ziyareti dolayısiyle basıyoruz.

Beyrut'a çıkarılan Amerikan kuvvetleri 6000 i deniz piyadesi, 3500 ü kara askeri olmak üzere 9300 dü. Bunlara bilâhara bir miktar kara kuvveti daha ilâve edildi. Ordu, hava alanının civarında üslenmişti. Deniz piyadelerinden bir alay limana, iki alay da şehrin gerisindeki tepelere yerleştirilmişti. Yukarıda Beyrut'a bakan çamlık tepelerde mevzilenmiş olan 2. Deniz Piyade Alay'ına ait kamp görülmektedir.

Amerikan askerlerine çıkarmayı takibeden 1 ay zarfında şehre inmeleri yasak edilmişti. 2. Alay da bu müddet esnasında kendi yağında kavrulmak mecburiyetinde kaldı. Çamların altındaki karyolaların etrafında caz, rock'n roll partileri tertip ediliyordu. Tabii pin-up'larını da Lübnan kayalıklarına asmayı ihmal etmediler.

2. Alay'ın en çok tercih ettiği pin-up'lar Rhonda Fleming, Ann Blyth, Doris Day, Jayne Mansfield, Mitzi Gaynor ve Brigitte Bardot idi...

2. Amerikan Deniz Piyade Tümeni'nin 2. Alay'ı İstanbul'a, 6. Filonun Lübnan harekâtına iştirak eden birliklerine mensup beş gemi ile geldi. Misafirler İstanbul'a 7 eylül günü vardılar. İlk iş Amerika'da gösterilecek albüm için bir fotoğraf çekmek oldu. Bu Beyrut'ta çekilen resimlerle ne güzel bir tezat teşkil edecekti!

Lübnan'a ilk ayak basan deniz piyadesi Üstteğmen Vern Ellison, İstanbul'a ilk izinli çıkan misafir subay oldu.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Berk +

Türkçede «Sert, katı, sağlam» mânasına gelen bu erkek ismi soyadı ve soyatlarına ek olarak da kullanılmaktadır. Berksoy, Berkalp gibi.

İnal +

Erkek adı ve soyadı olarak kullanılan bu isim Türkçede «İnanılan, mutemet» demektir. Çağatay dilinde «Han, Prens» anlamına gelir. Adaşlar arasında bulunan İbnülemin Mahmut Kemal kelimeyi soyadı olarak kullanmıştır. Bu zat tanınmış Türk âlim ve yazarlarındandı.

Amber +

Reçine cinsinden, balmumu kıvamında, hoş kokulu bir maddedir ki büyük çapta ve «Amber Balığı» denilen bir deniz hayvanının ifrazatındandır. Bu isim daha fazla zenci vatandaşlarımızın kadın ve erkeklerine verilirdi. Adaşlar arasında Saray mensuplarından merhum Amber Ağa da bulunmaktadır. Meşrutiyet inkılâbında mizah gazetelerinde şöyle bir mısra çıkmıştı :

«Kıpkırmızı fes, kapkara çehrenle ömürsün,
Amber bacı güya ucu âteşli kömürsün.»

Belgin +

Kadınlarımızda kullanılan bu isim öz Türkçedir. «Tam ve kesin olarak belirmiş, sarih» anlamına gelir. Adaşlar arasında güzellik kraliçelerimizden Belgin Doruk da bulunmaktadır.

Yekta +

Farsça bir kelime olan bu erkek ismi «Tek, eşsiz» anlamındadır. Adaşlar arasında bulunan Rauf Yekta Bey, musiki bilginlerimizdendi. İstanbul Konservatuvarı kurulduğu zaman hocalık etmişti. Musikiye ait birçok makaleleri vardır. «Şark Musikisi Tarihi», «Türk Musikisi Nazariyatı», «Esatizi Elhan» adındaki eserlerini tamamlamadan 1935 te vefat etmiştir.

İsmet +

Kadın ve erkeklerimizde müşterek kullanılan bu isim Arapçadır, «Namus, iffet, günahsızlık» anlamına gelir. Adaşlar arasında Türkiyenin İkinci Cumhurreisi İsmet İnönü, edip ve şairlerimizden Müstecabi Zade İbrahim İsmet Bey, Valilik ve Evkaf Nazırlığında bulunmuş olan Osmanlı vezirlerinden Mehmet İsmet Paşa ve İstanbul Şehreminlerinden İsmet Bey de bulunmaktadır.

Acar +

Erkek ismi ve soyadı olarak kullanılan bu kelime Türkçedir. «Gözü pek, becerikli» anlamlarına gelir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Bazı sorulara cevaplar

Ellerin ve ayakların haddinden fazla büyümesi hastalık mıdır ? — Birşey almak için yere eğilince gözler neden kararır ? — Şark çıbanının bıraktığı nedbe izale edilebilir mi ? — Çok roman okumak ve delilik...

Dr. RECEP DOKSAT

Ellerin ve ayakların haddinden fazla büyümesi hastalık mıdır ?

Konyalı okuyucumuz Mustafa Sarı, ellerinin ve ayaklarının haddinden fazla büyümesinden şikâyet ediyor. Ne yapayım, bunun sebebi nedir ? diyor. Yaşı da henüz 16 imiş.

Bilhassa ellerin, ayakların ve yüz kemiklerinin haddinden fazla uzaması ile tezahür eden bir hastalık vardır ki adı «Akromegali» dir. Beynin kaidesinde, «Hipofiz» adlı ufacık iç-salgı bezinin anormal faaliyetinden doğan bu hastalık pek önemlidir. Bilmiyorum, Mustafa Sarı'da, bu hastalığı düşündürecek derecede aşırı bir el, ayak büyümesi var mı ? Muhterem okuyucumuz henüz 16 yaşında yani gelişme ve boy atma çağında olduğuna göre, tamamen normal bir büyümeyi mübalâğa etmiş olabilir. Fakat ya hakikaten bir akromegali başlangıcı mevzuubahisse ? En iyisi, bir doktora gidip kendini muayene ettirmesidir.

Birşey almak için yere eğilince gözler neden kararır ?

Hasköy'den Ergün Demircan, «Birşey almak için yere eğilip de biraz kalırsam, gözlerim kararıyor ve gözümün önünde şimşekler çakıyor. Acaba bu hal neden ?» diye soruyor. Bay Ergün Demircan yaşını, boyunu, kilosunu yazmadığı için kesin birşey söyliyemiyeceğim. Hoş, bunları yazsa da yine kesin birşey söylenemezdi amma, hiç olmazsa bu arazi veren rahatsızlıklardan hangisinin muhtemel olduğu daha kolay tahmin edilebilir, ihtimal dairesi ufalırdı. Şimdilik ilk akla gelen şey, muhterem okuyucumuzun derhal tansiyonunu ölçtürmesi zaruretidir. Galiba Bay Ergün Demircan, genç, zayıf ve tansiyonu da düşük; gözleri de ondan kararıyor. Eğer böyle ise, tansiyonunu ölçen hekim, çarelerini de ona söyliyecektir.

Şark çıbanının bıraktığı nedbe izale edilebilir mi ?

Urfa'dan Mihran Volkar, Güneydoğu Anadolu bölgesinde çok görülen çıbanların bıraktığı izlerin kapatılması mümkün mü ?... diye soruyor. Bu çıban yüzde çıkarsa, derin ve oyuk bir nedbe bırakır. Hattâ bu yüzden burnunun bir kısmı harap olanları gördüm. Şüphesiz ki, en iyisi çıbanı bu hale gelmeden tedavi ettirmektir. Amma bu mümkün olmadığına göre, neticeye katlanmak gerekiyor. Ancak estetik cerrahi usulleri ile o deri parçasını çıkarıp, yerine yenisini aşılıyarak bir düzeltme düşünülebilir. Böyle ameliyatlar da İstanbul Tıp Fakültesi, II. Cerrahi Kliniğinde yapılıyor.

Çok roman okumak ve delilik :

Yine aynı okuyucumuz, çok roman okumakla insan aklını kaçırır mı ?... diye soruyor. Cevabı, okuyana ve okuyuşa göre değişen bu sual, hayli şaşırtıcı. Çok roman okumanın insanı delirttiği görülmemiştir amma, ruh hastası olan bazı kimselerin çok roman okudukları vakidir. İnsanın aklını kaçırması için evvelâ aklı olması lâzımdır. Aklı varsa zaten neleri, nasıl okuması icabettiğini tâyin eder, fikir obur - cuburu romanlarla vaktini heba etmez. Realiteden kaçmak istediğimiz zamanlar, bize hoşça vakit geçirten romanlar pek dinlendiricidir. Hele polisiye ve macera romanları beyne mükemmel bir tatil yaptırırlar. Seviyeli, ciddî romanlar okumanın ise, zarar şöyle dursun, fayda verdiği muhakkaktır.

PUL ve TARİH

İKİNCİ TÜRK TARİH KURULTAYI HÂTIRA SERİLERİ

20 eylül 1937 gününde Dolmabahçe Sarayı'nda toplanan İkinci Türk Tarih Kurultayı hâtırası olarak aynı gün iki desen üzerine bir seri tedavüle çıkarılmıştır. Dört kıymet üzerine 100.000 tiraj ve 12 dantel.

li olan pulların 3 ve 7,5 kuruşluklarında Anadolu kazılarında ele geçirilen altın bir geyik biblosu; 6 ve 12,5 kuruşluklarında da Atatürk'ün büstü vardır. Aynı gün Dolmabahçe'de açılan PTT merkezinde hususi ilk gün damgası ile zarflar yapılmıştır. Asıl kıymeti 29 kuruş olan pullar 1938 de 40 kuruşa, 1957 de 10 liraya, 1958 de de 50 liraya yükselmiştir.

BİLMECE

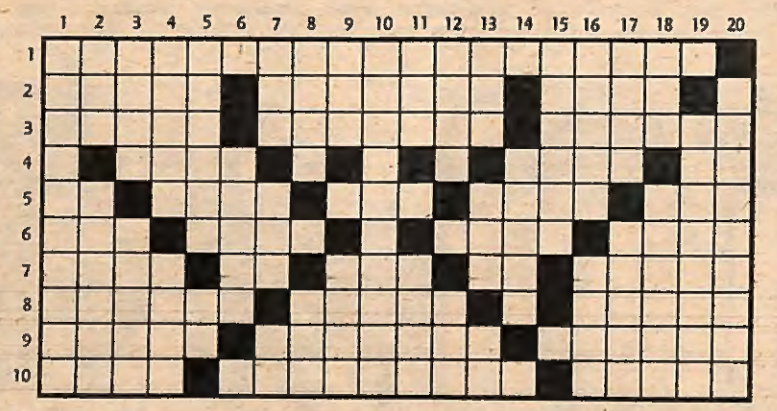

SOLDAN SAĞA : 1: 22 gün ve 22 gece süren bir savaş. 2: Akdeniz bölgesinde en büyük şehrimizin adı — Mukaddes kitaplarda bahsedilen mübarek yaratıklardandır, yemezler, içmezler — Mahkemelerde hâkimlerin baktıkları iş. 3: Güzel, hoş — Okulların gün arası tatilleri (çoğul) — Üyeler. 4: Müsaade — Nadir sayılan yemişlerden biri — Ocak veya soba kurumu. 5: Geometri terimi — Keşan ilçesine bağlı küpü ile meşhur bir kasabamız. — Cet — Hayvanlar kıralının Arapça adı — Pek iyi. 6: Avuç içi — — Hayır'ın aksi — Boş, lüzumsuz. 7: Çünkü — Asker — Farsçada bir — Namus — İlgi. 8: Öztürkçe ağalar — İp çilesi — Mahrukat (Turistik bir yer). 9: Kumar Araçlarından — Dolaşım — Gürültü, kavga. 10: Sıcakça hale getir — Ona kalan dona kalır — Zorlıyarak bük.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: İstanbulda bir semt. 2: Etrafı su ile çevrili yer — Fena olmıyan yaratık (iki kelime). 3: Kesin — Fasılalı. 4: Suudi Arabistanda bir şehir — Araç. 5: Süzülmüş ince — Asil bir hayvan. 6: Er. 7: Kör — Altın — Nota. 8: İçki yanındaki çerez yiyecekler — Elbise kolunun ucu. 9: Göz rengi — Kuş evi. 10: Anmamak. 11: Lisan — Siyah. 12: İrat — Bir emir. 13: Kuzey kutba yakın bölgelerde yaşıyan bir geyik cinsi — Hitlerin ve Peronun sevgililerinin birinci adı — Nefi edatı. 14: Tutsaklar (eski terim çoğul). 15: Düşmanlık hali. 16: Koy anlamına gelen bir emir — Uzuvlarımızdan. 17: Feryat — İlgi. 18: Sırta alınan süslü eşarp — Yenisey kollarından bir ırmağın adı. 19: Sevimli ve temiz, şayanı itimat küçük hanım (mürekkep bir kelime). 20: Bina arazisi füruht eder.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ :

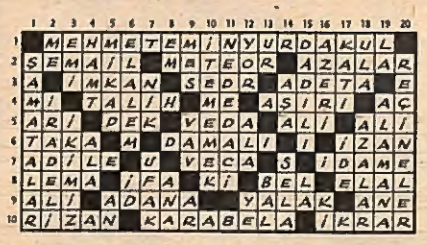

KARİKATÜR

YAZISIZ

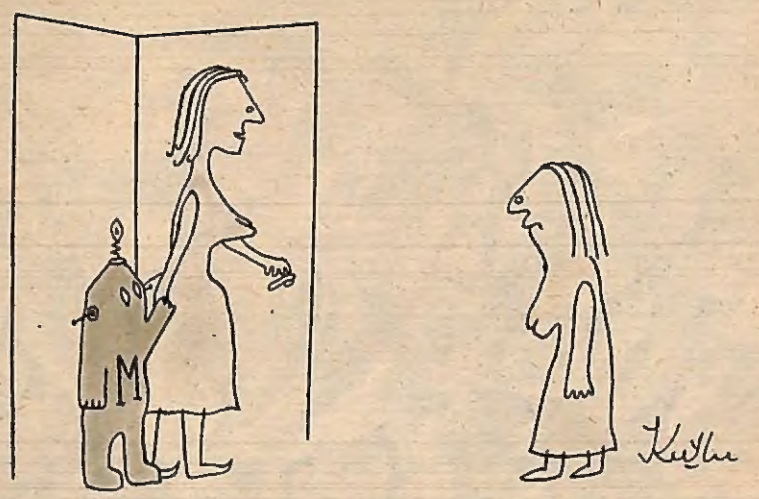

— Anneciğim bak yeni nişanlımı getirdim...

YAZISIZ

YAZISIZ

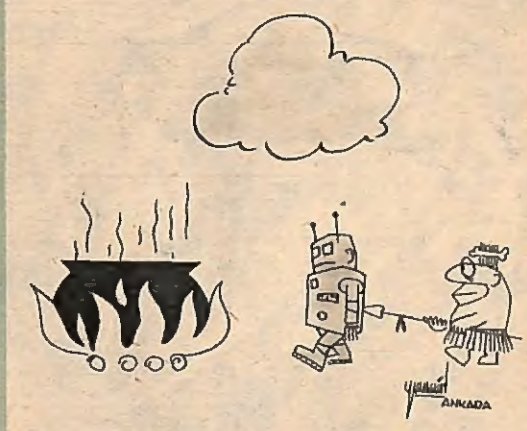

YAZISIZ

Nuhun gemisinde !

— Boyayacak mıyım, pedikür mü yapacağım ?

ŞEFTALİ BAHÇELERİ — Yaz sonunda Bursa civarındaki şeftali bahçelerinde hummalı bir faaliyet göze çarpar. Şeftaliler ağaçlardan koparılır, sepetlere dizilir. Türkiye'nin en iyi, en lezzetli şeftalileri Bursa'da yetişir. Resimde, şeftali toplıyan genç bir kız görülüyor. «İç sahifelerimizde büyük bir yangın felâketi geçirdikten sonra, yaralarını sarmağa başlıyan Bursa'nın şeftali bahçelerinde yapılmış, şeftalinin tarihçesi ve hikâyelerinden söz eden bir röportajı okuyacaksınız.»

(FOTOĞRAF: EROL DERNEK)